Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

«СОВЕТ УЗБЕКИСТОНИ» — ОРГАН ЦЕНТРАЛЬНОГО КОМИТЕТА КОМПАРТИИ УЗБЕКИСТАНА, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА И СОВЕТА МИНИСТРОВ УЗБЕКСКОЙ ССР

48 йил чиқиши
№ 158 (13.420).
15 ИЮЛЬ 1966 йил
ЖУМА
Баҳоси 2 тийин.

Совет-Ҳиндистон дўстлиги митинги

Кеча, 14 июлда, Катта Кремль Саройида Совет-Ҳиндистон дўстлиги митинги бўлди.

Президиумда ҳурматли меҳмон — Ҳиндистон бош министри Индира Ганди билан бирга Л. И. Брежнев, А. П. Кириленко, А. Н. Косигин, А. Я. Пельше, Д. С. Полянский, А. Н. Шелепин, В. В. Гришин, Д. Ф. Устинов, И В. Капитонов, Б. Н. Пономарев ўртоқлар ўтиришибди.

Митинг қатнашчилари СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин ва Ҳиндистон Бош министри Индира Гандининг нутқларини зўр эътибор билан тингладилар. (Митинг ҳақидаги ҳисобот газетанинг келгуси сонида босилади).

Беш йиллик зафарлари

ХОРАЗМ. Урганч районидаги Ленин номли колхознинг илгари зарар келтирган сут-товар фермаси биринчи ойдаёқ колхоз кассасига тўрт минг сўм миқдорида фойда келтирди. Колхоз давлат энергияси шохобчасига уланиб, ферма электрлаштирилганидан кейин ана шу ҳол юз берди.

Юз бош сигирга мўлжалланган ва автопоилкаси ҳамда «Молоковод-100» типидаги электр билан соғиш агрегати бўлган механизациялашган типовой оғилхона қурилди. Хашакни қайноқ сув қуйиб юмшатадиган цех, лентасимон охур — транспортерлар электр моторлари ёрдами билан ишга туширилади.

●

Ленин районидаги «Правда Востока» колхозида Андижон областида биринчи колхоз микрорайони барпо этилди. Юздан ортиқ деҳқонларнинг оилалари замонавий шинам уйларда ҳовли тўйини ўтказдилар. Посёлканинг кенг кўчаларига асфальт ётқизилди. Томлар устида радио симлари ва телевизион антенналари пайдо бўлди.

Беш йилликнинг охирига бориб, колхозда яна учта обод микрорайон вужудга келтирилади. Бу эса колхозчиларнинг ҳаммасини янги уйларга кўчириш имконини беради.

●

Ўзбекистон ССР Фанлар академияси зоология ва паразитология институтида энтомофаглар лабораторияси очилди.

Ҳозирги вақтда Совет Иттифоқида қишлоқ хўжалик зараркунандаларига қарши кураш олиб боришнинг биологик методларини кенг тадқиқ қилиш авж олдириб юборилди.

Институт олимлари ҳозирдаёқ дастлабки қадамларни қўйдилар. Тошкент областида олма куясини қуритувчи ҳашарот — агениасписни кўпайтириш юзасидан қизиқарли тажриба ўтказилмоқда. Ҳашаротлар янги жойга мувофиқлаштирилмоқда.

Ғўзалар, ток, сабзавот ва бошқа экинларни ҳимоя қилиш учун фойдали ҳашаротлардан фойдаланиш юзасидан катта ишларни амалга ошириш кўзда тутилади.

(ЎзТАГ).

Қодир Қосимов бошлиқ звенонинг аъзолари Калинин районидаги «Партия XIX съезди» колхозида мўл ҳосил усталари сифатида донг таратишган. Улар бу йил ҳар гектар ердан 40 центнер «оқ олтин» олиш ҳақида сўз беришган. Бу ўтган йили эришилган кўрсаткичдан икки центнер ортиқ. Звено пахтакорлари ваъдаларига вафо қилиш мақсадида фидокорона меҳнат қилишяпти. Ҳозир улар ғўзани учинчи марта суғормоқдалар. Ака-ука сувчилар Маҳмуд ва Аҳмад Юсуповлар жонбозлик кўрсатишяпти. Улар бир кеча кундузда 6 гектаргача майдондаги экинни қондириб суғоришмоқда.
Суратда: звено бошлиғи Қодир Қосимов ғўзани культивация қиляпти.
Қ. Розиқов фотоси. (ЎзТАГ).

ХАЛҚ ҲАЁТИНИНГ КЎЗГУСИ

Бизнинг Советлар Ватанимиз мўъжизакорлар диёри. Ҳақиқатан ҳам муқаддас она-Ватанимиз тарихига назар солсак, унинг фидокор фарзандлари томонидан яратилган ва умум инсониятни ўз самараларидан баҳраманд қилган ва қилаётган мўъжизаларни санаб поёнига етмайсиз. Радио ва телевидение ҳам худди шундай мўъжизалардандир. [illegible]

[illegible] қур сингдириш ва уларни навбатдаги вазифаларни ҳал этишга сафарбар этишда ўз арсеналларида мавжуд бўлган ҳамма имкониятлардан фойдаланмоқдалар.

Кейинги вақтларда радио ва телевидение программаларида янги темалар, қизиқарли, жозибадор оммабоп эшиттиришлар, илғор тажрибаларни, республикамиз саноати, қишлоқ хўжалиги ва маданияти истиқболини акс эттирувчи мазмуни бой, ранг-баранг материаллар, кишиларни завқлантирадиган телепостановкалар пайдо бўлди. Радио ва зангори экранларда турли соҳаларнинг вакилларига, ишлаб чиқариш новаторларига, пахта усталарига, фан ва маданият намояндаларига кенг минбар берилаётганлиги эшиттиришларнинг характер ва услубини жонли ва конкретлаштиришда муҳим роль ўйнамоқда. Жуда кўп фактлар мисолида машҳур механизатор Мамажон Дадажоновнинг ватанпарварлик ташаббуси ҳақида уфқда, экранда бонг урилаётганлиги айниқса мароқлидир.

«Коммунизм қурувчилар ҳақида қисса», «Партия ходими минбари», «Ленин номи билан», «Октябрь радиостанцияси», «Партия съезди Директиваларида», «Ватан посбони», «Ёзувчи ва замон», «Нафосат даврасида», «Шонли йиллар саҳифалари» ва бошқа рубрикалар остида берилаётган эшиттиришлар ва телевидение воситасида кўрсатилаётган постановкалар, сценарийлар, ҳикоя, очерк, лавҳалар миллионларча тингловчи ва томошабинларга манзур бўлмоқда. Телевидение ходимларининг саноат корхоналари, пахта далалари, чорвачилик фермалари, маърифат ўчоқларидан микрофон ва кинолენталари орқали бевосита олиб кўрсатаётган жонли журналлари айниқса эътиборга сазовордир.

[illegible] берилишлари зарур.

Совет халқи революция генийси В. И. Ленин туғилган куннинг юз йиллиги, Улуғ Октябрь социалистик революцияси ғалаба қозонган куннинг 50 йиллигига қизғин тайёргарлик кўрмоқда. Ижтимоий ҳаётимизда, бутун прогрессив инсоният ҳаётида ғоят муҳим ҳисобланган бу саналар билан боғлиқ бўлган масалалар радиоэшиттиришларда, «зангори экран»ларда тағин ҳам ёрқинроқ ва сермазмун акс этаверсин.

Радио ва телевидениенинг истиқболи янада порлоқдир. КПСС XXIII съездининг янги беш йиллик план ҳақидаги Директиваларида бу соҳанинг бундан кейинги тараққиёт йўллари равшан белгилаб берилди. Бутун мамлакатимизда бўлгани каби Ўзбекистонда ҳам шу беш йилликда радио ва телевидениени ривожлантириш юзасидан белгиланган тадбирлар катта. Чунончи, мавжуд ва янги қурилаётган телевизион станцияларда икки программали радиостанция ўрнатилади. Радиоэшиттириш станцияларининг қуввати оширилади. Тошкентда телевизион эшиттиришнинг бешинчи программаси ишга туширилади.

Социалистик Ватанимиз истиқболи янги чўққиларга кўтарилмоқда. Унинг экономика ва маданий жиҳатдан янада юксалиш режалари партия XXIII съезди қарорларида шундай аниқ ва принципиаллик билан белгилаб берилдики, совет кишилари бу улуғ режалардан руҳланиб, илҳомланиб ўз яратувчилик ишларида янгидан-янги муваффақиятларга эришмоқдалар. Бизнинг радио ва телевидениемиз мана шу буюк ишларда партиямизнинг қудратли ғоявий қуроли сифатида ўз ролини, ўз мавқеини, жанговарлик таъсирини ошираверади.

КРЕМЛДА МУЗОКАРАЛАР ДАВОМ ЭТМОҚДА

14 июлда Кремлда СССР Министрлар Совети Раиси А. Н. Косигиннинг Ҳиндистон Бош министри Индира Ганди билан музокаралари давом этди.

Ҳамжиҳатлик, самимият ва дўстлик вазиятида ўтган музокаралар вақтида халқаро аҳвол, шунингдек Совет Иттифоқи билан Ҳиндистон ўртасидаги муносабатларни кенгайтириш ва янада ривожлантириш проблемалари муҳокама қилинди. (ТАСС).

А. Н. КОСИГИН АФҒОНИСТОН ВАЛИАҲД ШАҲЗОДАСИНИ ҚАБУЛ ҚИЛДИ

СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин СССР Олий Совети Президиумининг таклифига биноан Совет Иттифоқида меҳмон бўлиб турган Афғонистон валиаҳд шаҳзодаси Аҳмад Шоҳни 13 июлда қабул қилди.

Суҳбат самимий, дўстона вазиятда ўтди. (ТАСС).

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

Маҳсулот ишлаб чиқариш соҳасида етти йиллик план топшириқлари муддатидан олдин бажарилганлиги ва ишда юксак техникавий-иқтисодий кўрсаткичларга эришилганлиги учун СССР Олий Совети Президиуми 1966 йил 9 июль фармони билан машинасозлик корхоналари ҳамда ташкилотларининг ишчиларини, инженер-техник ходимлари ва хизматчиларини, партия, совет, касаба союз ва комсомол ташкилотларининг ходимларини СССР орден ва медаллари билан мукофотлади.

Ўзбекистон ССРдан қуйидагилар мукофотланди:

«ҲУРМАТ БЕЛГИСИ» ОРДЕНИ БИЛАН

Тўлаганов Жўра — Тошкентдаги «Подъёмник» кўтарма транспорт машинасозлиги заводининг термисти.

«ШАВКАТЛИ МЕҲНАТ УЧУН» МЕДАЛИ БИЛАН

Зауров Анатолий Рафаилович — Тошкентдаги «Подъёмник» кўтарма транспорт машинасозлиги заводининг ишлаб чиқариш бошлиғи.

Швайко Михаил Михайлович — Тошкентдаги «Подъёмник» кўтарма транспорт машинасозлиги заводининг силлиқловчиси.

«МЕҲНАТДА УРНАК КУРСАТГАНЛИК УЧУН» МЕДАЛИ БИЛАН

Данилова Лидия Ивановна — Тошкентдаги «Подъёмник» кўтарма транспорт машинасозлиги заводининг электр пайвандчиси.

Кобилянский Николай Никодимович — Тошкентдаги «Подъёмник» кўтарма транспорт машинасозлиги заводининг йиғувчи слесари.

КЎЧАТНИ АСРАНГ

Ҳар бир деҳқоннинг йил бошидаёқ дилига тугиб қўйган аниқ режаси бўлади. Ана шу режа билан иш тутади, нафас олади. Колхозимиз деҳқонларининг ҳам ўз режаси бор. У ҳам бўлса шонли беш йилликнинг биринчи йилида 1190 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 30 центнердан ҳосил етиштиришдир. Хўш, биз бунга қандай қилиб эришамиз?

Мўл ҳосил етиштиришнинг асосий омилларидан бири кўчат қалинлигини таъминлашдир. Биз ҳар йили бунга алоҳида эътибор берамиз. Чунки, ҳосил кўчатдан олинади. Оз кўчатдан кўп ҳосил олиш қийин. Деҳқон «ола экин, бало экин», деб бежиз айтмаганда. Биз буни тажрибада синаб билдик. Мана бир мисол.

1960 йилда колхозимизда чигит 60Х60 сантиметр схемасида жойлаштирилди. Ҳар гектар ерда ўртача 70-80 минг туп кўчат сақладик. Ғўза қатор оралари ўз вақтида сифатли ишланди, ўсимлик меъёрида озиқлантирилди. Ўсимликни сувдан қолдирмадик. Аммо кўчат оз бўлгани, уни ҳосилга киргунча тўла сақлаб қололмаганимиз учун ўша йили планни бажара олмадик. Кейинги икки йилда ҳам шу аҳвол такрорланди.

Қолоқликдан чиқиш йўлларини ахтара бошладик. 1963 йили чигит экиш схемасини ўзгартирдик. Яъни чигитни 50Х50 сантиметр схемасида экдик. Ҳар гектар ерда 94 минг туп кўчат қолдирдик. Ўша йили план 120 процент бажарилди. Бир йилдаёқ олдинги уч йиллик қарзни узиб қўйдик. Демак, кўчатда гап кўп экан. Мана уч йилдирки, планимиз юз. Бултур сув танқис бўлишига қарамасдан, 1180 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 29 центнердан ҳосил олдик.

Бу йил ҳам ерга чигит ташлаган кунимиздан бошлаб кўчатни асраш тўғрисида бош қотиряпмиз. Ҳар гектар ерда 95 минг туп кўчат бор. Колхозимизда тошлоқ ерлар кўп. Бундай майдонларда ғўза унча ўсмайди. Ҳосил тугунчалари кам бўлади. Ана шуни ҳисобга олиб, тошлоқ ерларда кўчатни қалинроқ қолдирганмиз. Аниқроғи, бир гектар ерда 130-140 минг туп кўчат ўсяпти.

Биз бу кўчатларнинг бир тупини ҳам нобуд қилмасдан сақлаб қолиш чораларини кўряпмиз. Бригада бошлиғи ва табелчи ғўза чопиғи устидан қаттиқ назорат ўрнатади. Кимдаким кўчатни нобуд қилган бўлса, у бригада советида муҳокама қилинади.

Механизаторларнинг ҳам масъулияти оширилди. Сирдарё областидаги «Андижон» совхозининг комплекс механизациялашган бригадаси бошлиғи, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Мамажон Дадажоновнинг хатини муҳокама қилиб чиққач, ғўза парваришида механизацияга, экинни машина теримибоп қилиб ўстиришга доир муҳим тадбирларни кўрдик. Карталарни тракторчиларга бўлиб бердик. Ҳар бир механизатор йил бўйи ўзига бириктилган картада бўлади. Уларнинг ҳаммасида ён дафтарча бор. Дафтарчага акт билан топширилган кўчатнинг сони ёзилган. Ким культивация вақтида кўчатни нобуд қилса, ўша дафтарчага ёзиб борилади, сўнг чора кўрилади. Бу жуда яхши натижа беряпти. Уватлардаги кўчатларнинг нобуд қилиниши кескин камайди. Механизатор биринчи культивацияда универсални қаердан бурган бўлса, кейинги культивацияларда ҳам худди ўша жойдан бурадиган бўлиб қолди.

Биз бундан кейин ҳам кўчатни тўла сақлаб қолиш учун курашамиз. Ғўза ҳозир бўйига етиб, ҳосил олаётган пайт. Қатор ораларини ишлаш бирмунча қийинлашмоқда. Бу қийинчиликни енгиш учун универсалларнинг ишчи органларига махсус тўсиқлар ўрнатяпмиз. Ҳозир етарли миқдорда ана шундай тўсиқлар бор.

Шу кунларда пахтакорларимиз олдида катта ва масъулиятли вазифалар турибди. Улар фидокорона меҳнат қилиб, мўл ҳосилга пухта замин яратмоқдалар. Далаларимизда ғўзалар ёппасига гуллаб, кўсак олмоқда. Ҳосил тўплашнинг энг масъулиятли пайти бошланди. Бу, ғўзани ҳар қачонгидан ҳам меҳр билан парвариш қилиб, шона ва тугунчаларни кўпроқ сақлаб қолиш, кўсакларни салмоқдор қилиш ва пахтани эрта етилтириш учун агротехника тадбирларининг ҳаммасини ўз вақтида сифатли ўтказишни тақозо қилади.

Шунинг учун биз ҳосил тўплаш даврида ғўзани суғориш, озиқлантириш ва қатор ораларини ишлашни бир-бирига боғлаб олиб бормоқдамиз. Ҳар бир гектарда, ҳар бир қаторда ва ҳар бир уяда ғўза тупларини тўла сақлаб қолиш, авайлаб парваришлаб, серҳосил қилиб ўстириш ҳисси билан яшаяпмиз. Ҳозир ҳамма майдондаги ғўзамиз узунасига ҳам, кўндалангига ҳам уч марта культивация қилинди. Учинчи озиқлантириш кетяпти. Ғўзанинг ривожи кўнгилдагидек.

Нишонбой Олимов, Абдумалик Турғунов, Тўйчибой Бўтаев ўртоқлар бошлиқ бригадаларда ғўзанинг авжи айниқса яхши. Ғўза парваришида Ғ. Раҳмонов, М. Мамадалиев, Н. Раҳимов каби механизаторлар, Тўхтахон Пўлатова, Лутфинисо Қирғизбоева сингари оддий пахтакорлар, Ёқубжон Орзибоев, Ҳамдамжон Зокиров каби миришкор сувчиларнинг хизматлари катта. Улар бир ёқадан бош чиқариб ишлаш билан бирга, ҳамкасбларига ҳам ғўзани яхши парвариш қилиш юзасидан маслаҳатлар беришяпти.

Июль — ҳосил тўплашда зарбдор ой. Биз бу ойда қиладиган ишларимизни белгилаб олганмиз. Қатор оралари кўндалангига икки марта, узунасига бир марта культивация қилинади. Ерларимиз тошлоқ, қумлоқ бўлгани учун экинни икки марта суғорамиз, бир марта озиқлантирамиз. Озиқлантиришни узоғи билан 20 июлгача тамомлаймиз.

Н. ЖЎРАЕВ,
Андижон область, Избоскан районидаги Калинин номли колхоз раиси.

ЧОРВАЧИЛИККА МУНОСАБАТ ЎЗГАРАДИ

«Совет Ўзбекистони» газетасида босилган «Чорвачиликка муносабат шуми?» сарлавҳали танқидий мақолада Охунбобоев районида чорвачилик зарар келтирадиган тармоққа айланиб қолгани, район раҳбарлари бу соҳага раҳбарлик қилишда бир мунча хато ва камчиликларга йўл қўйилётгани танқид қилинган эди. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бюроси шу мақола юзасидан Охунбобоев район партия комитетининг ҳисоботини эшитди ва районда жамоат чорвачилигини ривожлантириш, уни маҳсулдорлигини ошириш мутлақо қониқарсиз ташкил этилган, деб топди. Район партия комитетининг пленумини чақириб, унда чорвачиликнинг аҳволи ҳақидаги масалани муҳокама қилиш, чорвачиликка раҳбарлик қилишдаги мавжуд камчиликларни бартараф этиш юзасидан конкрет тадбирлар белгилашни топширди.

Яқинда район партия комитетининг пленуми бўлиб ўтди. Унда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг «Совет Ўзбекистони» ва «Правда Востока» газеталарида босилган «Чорвачиликка муносабат шуми?» ҳамда «Бўғоз сигирлар сўйилмоқда» мақолалари юзасидан чиқарган қарори асосида районда чорвачиликнинг аҳволи ва уни яхшилаш тадбирлари муҳокама қилинди. Бу масала юзасидан доклад қилган район партия комитетининг секретари Ғ. Назиров ва муҳокамада сўзга чиққан ўртоқлар жамоат чорвачилигини ривожлантиришда йўл қўйилган хато ва камчиликлар ҳаққоний танқид қилинганлигини кўрсатиб ўтдилар.

Ҳақиқатан ҳам кейинги пайтда район партия комитети ва бошланғич партия ташкилотлари қишлоқ хўжалигининг бу муҳим тармоғига эътиборни бўшаштириб юбордилар. Натижада районда чорвачилик зарар келтирадиган тармоққа айланиб қолган. Биргина ўтган йилнинг ўзида чорвачиликдан 843 минг сўм зарар кўрилди. Районда чорвачиликдан зарар кўрмаётган бирорта ҳам хўжалик йўқ. Чунки етиштирилаётган маҳсулотларнинг таннархи ниҳоятда қиммат. Бунга асосан озуқа базасининг мустаҳкам бўлмаганлиги, кўп маблағ сарфлаб, оз ем-хашак тайёрланаётгани, чорвачилик ишлари кам механизациялаштирилгани сабаб бўлмоқда.

Районда озуқа экинларидан ниҳоятда кам ҳосил олинаётир. Ем-хашак тайёрлашда қалбакичиликка йўл қўйилмоқда. Ем-хашак тайёрлаш плани маълумотда «бажарилади-ю», амалда йўқ. Бир мисол: маълумот бўйича шу йилнинг олти ойида районда йиллик планнинг 49 процента миқдорида силос бостирилибди. Текширишда 33 процент ҳашак жамғарилгани маълум бўлди. Район қишлоқ хўжалик бошқармасининг маълумотларида ҳам чалкашликлар кўп. Чунончи ўтган йил 1634 гектар эски бедапоя бўлиб, кузда унинг 60 гектари бузиб юборилгани айтилади. Лекин шундан кейин эски бедазор 1574 гектар эмас, 1290 гектар қолган эмиш. Хўш, 264 гектар бедапоя қаёққа йўқолди?

Пленумда чорвачиликнинг ниҳоятда ночор аҳволда эканини кўрсатувчи жуда кўп ташвишли фактлар айтилди. Хўжаликларда ем-хашакнинг таннархи ниҳоятда баланд. Бир килограмм кунжара давлат баҳосида 5 тийин турса-ю, бу ерда етиштирилаётган бир килограмм маккажўхори 8 тийинга тушяпти.

Районда озуқа экинлари ниҳоятда унумсиз ерларга экилади. Бу йил маккажухори экилган 3470 гектар майдоннинг 60 проценти ҳам шундай кучсиз ерлар. «Ленинобод», Куйбишев номли ва Карл Маркс номли колхозларда ем-хашак тайёрлаш бригадалари тузилган эмас.

Пленум районда чорвачилик зарар келтирадиган тармоқ бўлиб қолаётганининг энг биринчи сабаби-етарли ва арзон ем-хашак тайёрланмаётгани, деб топди. Шу билан бирга чорвачиликка муносабатни тубдан ўзгартирмай туриб аҳволни тузатиб бўлмайди, деган қарорга келинди. Молларнинг зотини икки йилда тамоман яхшилаб олиш, тадбирлари белгиланди. Ҳозир районда молларнинг зоти 17 хилдан ошади. Уларнинг кўп қисми хашаки моллардан иборат. Лекин шунга қарамай, бирор хўжалик бу йил ҳали бирорта ҳам зотли мол сотиб олгани йўқ. Районда бир неча юз бош сигир қисир қолган. Пленумда ферма партия ташкилотларининг ролини ошириш лозим эканлиги қайд қилиб ўтилди.

Пленумда Ўзбекистон ССР Министрлар Совети раисининг ўринбосари Г. А. Габриельянц, Фарғона область партия комитетининг биринчи секретари Ф. Шамсиддинов ўртоқлар қатнашдилар ва сўзга чиқдилар. Пленум муҳокама қилинган масала юзасидан конкрет қарор қабул қилди.

М. МАНСУРОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

Терим машинаси ер танлайди, ғўза танлайди. Экин ортиқча ўсиб кетмасин, жуда ҳам пакана бўлиб қолмасин. Ҳозир ғўза парвариши айни қизғин паллага кирган даврда биз механизаторлар экиннинг қандай ўстирилаётганига кўз-қулоқ бўлиб туришимиз, кўчатлар камайиб кетмаслиги учун қайғуришимиз керак. Айниқса сўнгги суғориш олдидан эгат олишга эҳтиёт бўлайлик. Эгатларнинг сув ювиб кетишига, чуқурчалар пайдо бўлишига асло йўл қўймайлик.

(Машҳур механизатор Мамажон Дадажоновнинг хатидан).

ФАРҒОНА. Азот ўғитлари заводининг иккинчи навбат қурилиши тез суръатлр билан олиб борилмоқда. Кучсиз азот кислотаси ишлаб чиқарувчи янги цехни Улуғ Октябрнинг 49 йиллиги кунигача фойдаланишга топшириш мўлжалланмоқда. Суратда: қудратли водопровод қувурини монтаж қилиш пайти. Пайвандчи Николай Сергеев ва монтажчи Эпикер Акимов ўртоқлар қувурни улаяптилар.

Г. Бойко фотоси, (ЎзТАГ фотохроникаси).

ИШНИНГ БОШЛАНИШИ

ДЕПУТАТ ВА ҲАЁТ

КПСС XXIII съезди қарорларида хўжалик ва маданий қурилишга раҳбарлик қилишда Советларнинг роли ошаборишш алоҳида таъкидланган. Дарҳақиқат, оммани коммунистик қурилиш соҳасидаги улкан вазифаларни бажаришга сафарбар этишда Советларнинг ташкилотчилик маҳорати ғоят муҳим ўрин тутади.

Меҳнаткашлар депутатлари Хива район Совети кейинги даврда қишлоқ хўжалик экономикаси билан чуқурроқ шуғуллана бошлади. Деҳқончилик ва чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш, резервларни излаб топиш ва ишга солиш, ердан, сувдан ва барча моддий техника воситаларидан самарали фойдаланиш масалалари район Советининг ҳамиша диққат марказида.

Хива — Хоразмнинг энг йирик районн. Район пахтакорлари бултур 80 минг тоннадан ортиқ «оқ олтин» топширдилар, ҳосилдорлик 35 центнерга етказилди. Бу йил гектаридан 40 центнердан пахта етиштириш учун кураш олиб борилмоқда. Давлатга қоракўл тери, тухум, пилла сотиш йиллик планлари муддатидан илгари бажарилди. Гўшт, сут тайёрлаш ўтган йилгидан жадал боряпти. Шу кунларда пахта далаларида мўл ҳосил тўплаш учун кураш авжида. Шуниси қувончлики, қўлга киритилган ҳар бир ютуқда, амалга оширилаётган улкан ишларда Советларнинг муносиб ҳиссаси бор.

Район ижроия комитети район Советининг 136 депутатига, доимий комиссияларга, 16 та қишлоқ Советига, ўзининг кўпсонли активларига таяниб, қишлоқ хўжалиги масалалари билан системали ва планли равишда шуғулланмоқда. Бу йилги экиш планларининг бажарилиши, колхозларда ер ва сувдан фойдаланишнинг аҳволи, социалистик қонунчилик ва колхоз демократиясини мустаҳкамлаш масалалари кейинги сессияларда муҳокама этилди, муҳим қарорлар қабул қилинди.

Биз бирор масала юзасидан қарор қабул қилинишини ишнинг тугалланиши деб эмас, балки бошланиши деб биламиз. Қарорнинг аниқ, пухта амалга оширилиши қаттиқ назорат остида бўлади. Экиш планининг бажарилиши ҳақидаги қарор ижроси район ижроия комитети ва қишлоқ Советларининг ҳар кунги ишида биринчи ўринга қўйилди, натижаси эса махсус мажлисда кўрилди. Колхоз демократиясини мустаҳкамлаш юзасидан қарорда кўзда тутилган тадбирлар ҳам изчиллик билан амалга оширилди.

Қишлоқ меҳнаткашларига маиший хизмат кўрсатишни яхшилаш тўғрисидаги қарор ҳозир пухта амалга оширилмоқда. 8 колхозда маиший комбинат, 13 колхозда ҳаммом қурилди. «Хива» колхозининг ўзида 5 та дала шийпони қурилди.

Ўзбекистон қишлоқ Совети иши диққатга сазовордир. Қишлоқ Совети ўз депутатлари ёрдамида қишлоқдаги кексалар ва ўсмирларни далага отлантириб, Ленин номли колхозда ғўзаларни бегона ўтдан тозалашга катта ҳисса қўшди.

Хоразмликлар «Ҳамма зарбдор фронтга, мўл ҳосил учун курашга!» деб хитоб қилган доғзарб кунларда депутатлар дала ишларида жасорат кўрсатмоқдалар. Район Совети депутатларидан «Хива» колхозининг Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Жуманиёз Абжонов, «Партия XXII съезди» колхозининг Машариф Обдалов, Крупская номли колхознинг Норжон Юсупова ўртоқлар бошлиқ бригадалари ғўза парвариши гвардиячилари сафида бораётирлар.

Биз доимий комиссиялар ва штатсиз бўлимлар активлигини оширишга алоҳида эътибор бермоқдамиз. Район Советининг қишлоқ хўжалик доимий комиссияси йиғим-теримга тайёргарлик масаласини муҳокама этди ва конкрет таклифларни тайёрлади.

Район ижроия комитети ишида ҳали ҳам жиддий нуқсонлар мавжуддир. Совет ишида жамоатчилик асосларини янада ривожлантириш, бўлимлар ва қишлоқ Советлари ҳисобини тинглаб туриш, депутатлар фаолиятини кучайтириш соҳасида кўп иш қилмоғимиз керак. Қишлоқ Советларининг роли ва обрўсини ошириш зарурлигини ҳаёт тақозо этмоқда.

Н. ХУДОЙБЕРГАНОВ,
Хива район ижроия комитетининг раиси.

ИХТИСОСЛАШТИРИШ САМАРАЛАРИ

БИНОКОРЛАР ТАЖРИБАСИДАН

Қурилишда машиналар паркини бошқаришнинг ташкилий формалари йил сайин такомиллашиб бормоқда. Бунда ихтисослаштиришга катта эътибор берилаётир. 1956—1957 йилларда қурилиш трестларида механизация ва машина-прокат базалари ташкил қилинган эди. Трестларга хизмат қилиши лозим бўлган асосий қурилиш техникаси шу базаларда тўпланарди. 1959—1960 йилларда механизация базалари яна ҳам такомиллаштирилди. Хўжалик ҳисобида ишлайдиган ихтисослаштирилган бошқармаларга айлантирилди. Улар қурилиш ташкилотларига ёрдамчи пудратчи сифатида хизмат қилиш ҳуқуқига эга бўлдилар.

Бироқ, механизация бошқармаларининг фаолияти маълум бир трест билан чекланиб қолди. Механизация бошқармаларига бириктирилган машиналар учун ҳамиша иш топиб бериш қийинлашди. Бошқармалар ихтиёридаги бинокорлик техникасининг хиллари камлиги қурилиш майдонидаги ҳамма ишларни бажаришга имкон бермади. Машиналарни бир қурилиш трестидан бинокорлик ишлари олиб борилаётган иккинчи объектга кўчиришга йўл қўйилмади. Трест раҳбарлари фақат ўзлари бош бўлган қурилишларнинггина ғамини ея бошладилар. Шу боисдан ҳам бинокорлик машиналари паркига раҳбарлик қилишнинг такомиллашган усулига кўчиш — ихтисослаштирилган механизация трестлари тузиш зарур бўлиб қолди.

Шу тариқа ўтган йили февраль ойида Олмалиқ шаҳрида биринчи «Строймеханизация» трести вужудга келди. Ўша вақтгача бундай трестни Тошкентда тузиш, унга «Алмаликсвинецстрой», «Узбекшахтострой», Чирчиқ шаҳридаги 160- ва Тошкент шаҳридаги 6-қурилиш трестларининг механизация бошқармаларини бирлаштириш ҳақида кўп гап бўлди. Афсуски, ана шу трестларнинг раҳбарлари қурилиш ишларини тезлаштиришга ёрдам берадиган механизация трести тузишга рўйхуш бермадилар. Кечикиб бўлса ҳам бундай трест тузилди ва яхши натижалар бермоқда.

Ихтисослаштирилган механизация трестининг вазифаси нималардан иборат? Биринчи галда у ремонт талаб машиналарни тиклашга, жорий ремонт ишларини тартибга солишга, бунинг учун махсус система жорий қилишга, машина-ускуналардан фойдаланишни яхшилашга даъват этилган. Қурилиш объектларига техника хизмати кўрсатишни тубдан яхшилаш трестнинг энг муҳим вазифаларидан бири қилиб белгиланган.

Капитал ва бошқа хил ремонт ишлари сифатини яхшилаш, машина-ускуналарнинг ремонтга тушиш вақтини қисқартириш мақсадида ремонт хизмати кўрсатиш ихтисослаштирилди. Оҳангарон шаҳридаги ремонт-механика устахонаси «Э-652» ва «Э-352» маркали экскаваторлар ҳамда «Д-271» маркали бульдозерларни, Олмалиқ шаҳридаги устахона эса автокранлар, минора кранлари ва «Э-502» маркали экскаваторларни ремонт қилишга ихтисослаштирилди.

Трестда қурилиш техникаси ва ускуналар ҳолатини кузатиб туриш ва улардан фойдаланишни назорат қилиш мақсадида техника инспекцияси тузилди. Инспекцияга нотўғри ишлаган машинистларга уч марта огоҳлантириш берилгандан сўнг, уларни машина бошқаришдан четлатиш ҳуқуқи берилди. 80 процентга яқин минора кранлари темир-бетон шпаллар устидаги пўлат изларда ишлашга кўчирилди. Ёғоч шпал ўрнига темир-бетон шпаллардан фойдаланиш кранларни қисмларга ажратиш ва йиғиш ишларини деярли икки баравар қисқартириш имконини берди. Шунингдек, ана шу йўл билан 40000 сўм тежаш мумкин бўлиб қолди.

Бундай иш тутиш машиналарнинг техникавий жиҳатдан шайлиги коэффициентини 0,57 процентдан 0,91 процентга етказишга ёрдам берди. Авангард посёлкасидаги 3-механизациялашган бошқарма 6-қурилиш трестидан ускуналар қабул қилиб олаётганда 108 та машинадан 62 таси ремонт талаб бўлиб устахонада ётган эди. Ҳозирги вақтда ана шу бошқарма бўйича машиналарнинг техникавий шайлиги коэффициенти 0,91 процентга етди. Биринчи «Строймеханизация» трести ихтиёридаги асосий қурилиш машиналарини фойдаланишга топшириладиган объектларда ишлашга сафарбар этилиши — машиналардан марказлаштирилган тартибда фойдаланиш яхши натижалар бераётганлигини таъкидлаб ўтиш керак. Бу усул Олмалиқ шаҳридаги Олтинтопкан комбинатида мис саралаш фабрикасининг 7-секциясини, қўрғошин-рух фабрикасининг 6-секциясини, сульфат кислотаси ишлаб чиқариш комплексининг иккинчи навбат қурилишини муддатидан илгари тамомлаш имконини берди. Шунингдек, Оҳангарон шаҳридаги кўмир разрези ва керамика комбинати, Қорасув ва Ўртасарой паррандачилик фабрикалари реконструкцияси ҳам барвақт қўлдан чиқарилди.

Машиналардан фойдаланиш яхшиланиб боряпти. Қурилиш механизмлари объектдан-объектга кўчирилганда бу тадбирнинг иқтисодий-техника самаралари ҳисоб-китоб қилиб кўрилади: Объектда бажариладиган ишлар ва унинг қуриб тамомланиши учун белгиланган муддат назарда тутилади.

Ишлаб чиқаришни ташкил қилиш такомиллашди. Барча муҳим объектларда иш лойиҳа бўйича олиб борилади. Бригадаларда хўжалик ҳисоби асосида ишлаш жорий этилган. Механизаторларга аккорд-мукофот системаси бўйича ҳақ тўланмоқда. Ишнинг бундай тартибда ташкил қилиниши механизмлардан унумли фойдаланишда янги истиқболларни очиб бермоқда. Автомобиль кранлари, минора кранлари, занжирли механизация, бульдозерлар ва бошқа қурилиш материалларидан фойдаланиш кейинги вақтда 20-28 процент ортганлиги қувончли ҳолдир. Кўриниб турибдики, механизациялашган трестлар иши ҳаммани қувонтирмоқда, ўзини оқламоқда. Республика Қурилиш министрлиги системасида шундай трестлардан учтаси — Тошкент, Олмалиқ ва Фарғона механизация трестлари ишлаб турибди. 1966 йилнинг иккинчи ярмида Самарқанд шаҳрида ҳам механизация трести тузиш мўлжалланмоқда.

Қурилиш машиналари ва ремонт базалари ишини марказлаштириш, уларга ягона раҳбарликнинг йўлга қўйилиши беш йиллик топшириқларини муваффақиятли бажариш, қурилиш муддатларини қисқартириш имконини беради.

В. ХАЙРОВ,
Олмалиқ шаҳридаги 1-ихтисослаштирилган механизация трестининг бош инженери.

Д. С. ПОЛЯНСКИЙ МОСКВАГА ҚАЙТИБ КЕЛДИ

МОСКВА, 13 июль. (ТАСС). СССР Олий Советининг депутати, СССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари Д. С. Полянский бугун Канададан Москвага қайтиб келди. У, СССР Олий Советн делегациясига бошчилик қилди, сўнгра эса Канада ҳукуматининг меҳмони сифатида Канадада бўлди.

Внуково аэродромида Д. С. Полянскийни А. П. Кириленко, А. Н. Шелепин, Б. Н. Пономарев ва бошқа ўртоқлар кутиб олдилар.

ЧИН ЮРАКДАН ТАЪЗИЯЛАР

Телеграф ленталарида қайғу-алам сўзларини ўқиймиз. Ўзбекистон меҳнаткашларининг бошига тушган оғир мусибат — республиканинг халқ шоири, таниқли олим, давлат ва жамоат арбоби Ғафур Ғуломнинг вафоти муносабати билан кўпгина шаҳар ва қишлоқлардан, Совет Иттифоқининг ҳамма қисмидан ва чет мамлакатлардан Тошкентга таъзиялар келиб турибди.

Коммунизмнинг, ленинча улуғ халқлар дўстлигининг оташин куйчиси Ғафур Ғулом барча совет кишиларига яқин ва азиздир. Кўп миллатли улуғ Ватанимиздаги барча халқларнинг қалбида унинг порлоқ хотираси абадий яшайди. Қозоғистон, Тожикистон, Озарбайжон Компартиялари Марказий Комитетлари, Олий Совет Президиумлари ва Министрлар Советлари, Туркманистон, Эстония, Татаристон ва бошқа иттифоқдош ҳамда Автоном республикаларнинг ёзувчилар союзлари, илмий ва маданий-оқартув муассасаларининг коллективлари худди ана шу мазмунда телеграммалар юборишди.

Москва, Ленинград ва бошқа шаҳарларнинг таниқли адиблари, шоирнинг жуда кўп дўстлари ва мухлислари ўз телеграммаларида Ғафур Ғулом тамомила халққа бағишланган илҳомбахш ижоди билан барҳаётдир, деб таъкидлайдилар.

Бухоро область партия комитети ва область ижроия комитетининг таъзиясида бундай дейилади: Ғафур Ғуломнинг юксак ғояли асарлари совет адабиёти хазинасидан доим жой олади. Ғафур Ғулом бизнинг энг севикли шоиримиздир. Унинг асарлари, дейилади, — Фарғона область ташкилотларининг телеграммасида,— меҳнаткаш совет кишисининг улуғворлигини ҳикоя қилади.

Болгария ёзувчилар союзи ҳаяжон туйғулари билан тўлиб-тошган мактубни йўллади. Ғафур Ғулом, деб ёзишади болгар дўстларимиз, ўзбек поэзиясининг новатори бўлди ва Маяковскийнинг революцион пафосини бу поэзияга киритди. Унинг нафосат ва муҳаббат руҳи билан суғорилган лирикаси, совет диёридаги бахтли ҳаётни куйловчи шеърлари авлодларни коммунистик руҳда тарбиялашда жуда катта роль ўйнайди.

Барча телеграммаларда марҳумнинг оиласига чуқур таъзия билдирилади. (ЎзТАГ).

Давлат пенсиялари

ДАВЛАТ ПЕНСИЯЛАРИ ТЎҒРИСИДАГИ ҚОНУННИНГ ЎН ЙИЛЛИГИ

СССР Олий Советн сессияси давлат пенсиялари тўғрисидаги қонунни тасдиқлаганига 14 июлда 10 йил тўлади. Шу муносабат билан ТАСС мухбири РСФСР социал таъминот министри Лидия Павловна Ликовадан бир қанча саволларга жавоб беришни илтимос қилди.

САВОЛ: Давлат пенсиялари тўғрисидаги қонун қабул қилингани совет кишилари учун қандай аҳамиятга эга бўлди?

ЖАВОБ: Давлат пенсиялари тўғрисидаги қонун совет пенсия таъминотини ривожлантиришда янги босқич бўлди. Мамлакатимиз экономикасини ривожлантиришдаги муваффақиятлар натижасида мана шундай қонун қабул қилиш мумкин бўлиб қолди. Бу қонун кексайиб қолган ва меҳнатга яроқсиз гражданларга қилинаётган ғамхўрликни кўрсатувчи ёрқин далилдир.

Совет Иттифоқида гражданлар пенсия билан тамомила давлат ва жамоат маблағлари ҳисобидан таъминланади, бунинг учун ишчи ва хизматчиларнинг иш ҳақидан ва колхоз аъзоларининг шахсий даромадларидан ҳеч бир пул ва взнос ушлаб қолинмайди. Давлат пенсиялари тўғрисида янги қонун қабул қилинмасдан олдин йилда социал страхованиега ва социал таъминотга 4,7 миллиард сўм сарфланган эди, бу йил эса мана шу мақсадларнинг ўзига 14,6 миллиард сўм сарфланади. Бу факт давлатнинг социал страхованиега ва социал таъминотга қилаётган сарфлари 10 йил ичида 3 баравардан зиёдроқ кўпаяётганлигини кўрсатиб турибди. 1966 йилда пенсиялар тўлашга 11 миллиард сўмга яқин маблағ ажратилди.

Давлат пенсиялари тўғрисидаги қонун амалга оширилгандан кейин меҳнаткашлар турмушининг таъминот даражаси ошди. Қарилик пенсиясининг ўртача миқдори икки баравардан зиёдроқ кўпайди, инвалидлик пенсиясининг ва боқувчисидан жудо бўлган оилаларга тўланадиган пенсиянинг миқдори ҳам ошди.

Давлат пенсиялари тўғрисидаги қонун меҳнаткашларнинг пенсиялар олиш ҳуқуқларини кенгайтириб, қарилик пенсияларини тайинлашда пенсия олувчининг ёши ва стажини меҳнатнинг характерига ва шароитига қараб тўғрироқ табақалаштириб берди, пенсиялар олиш учун илгари мавжуд бўлиб келган чеклашларни бекор қилди. Иш стажи тўлиқ бўлмаганида ҳам пенсия тайинлаш, шунингдек қарилик, инвалидлик пенсияларига ва боқувчисидан ажраб қолган оилаларнинг пенсияларига устамалар қўшиб бериш биринчи марта амалга оширилди.

Мазкур қонунда белгиланган янги қоидалар муносабати билан ўн йил ичида фақат Россия Федерациясининг ўзидагина пенсия олувчилар 5 миллион кишидан зиёдроқ кўпайди.

САВОЛ: Давлат пенсиялари тўғрисида қонун қабул қилингандан кейинги ўн йил ичида пенсиялар тўғрисидаги қонунларда қандай ўзгаришлар рўй берди?

ЖАВОБ: Шу ўзгаришларнинг баъзиларини айтиб бераман.

Пневмокониоз деб аталган профессионал касаллик натижасида инвалид бўлиб қолган ишчи ва хизматчиларга оширилган миқдорда пенсия тайинланадиган бўлди. Ҳарбий хизматчилардан иккинчи группа инвалидга чиқарилган ва ишламайдиган кишиларга тўланадиган пенсиянинг миқдори 1960 йилдан бошлаб оширилди. Уларнинг пенсияларига устама қўшиб бериладиган бўлди. Қарилик пенсияси олиб ишлаб турган кишиларга пенсиялар тўлаш қоидаларига ҳам баъзи ўзгартишлар киритилди. Чунончи, совхозлар, колхозлардаги ва қишлоқ хўжалигининг бошқа корхоналаридаги қишлоқ хўжалик ишларида қатнашаётган пенсионерларга қарилик пенсияси уларнинг иш ҳақини ҳисобга олмай туриб, тўла миқдорда тўланади.

Айниқса кейинги икки йил ичида пенсия таъминоти соҳасида катта ўзгаришлар рўй берди.

1964 йил 31 декабрда СССР Олий Совети Президиуми «I ва II группа инвалидлар ҳамда боқувчисидан жудо бўлган оилалар олаётган пенсияларнинг минимал миқдорини ошириш тўғрисида» фармон қабул қилди. Шу фармонга кўра уруш инвалидлари олаётган пенсияларнинг минимал миқдори 1965 йил 1 майдан бошлаб оширилди.

Биринчи ва иккинчи группа инвалидларнинг бошқа категориялари, шунингдек боқувчисидан жудо бўлган оилалар олаётган пенсияларнинг минимал миқдори 1965 йил 1 октябрдан бошлаб кўпайтирилди. Баъзи инвалидларнинг биринчи группа инвалидлик учун олаётган пенсиялари 60 процентдан зиёдроқ оширилди. Иккинчи группа инвалидлик учун тўланаётган пенсиялар миқдори 30 процент оширилди. Пенсиялар миқдорининг бундай кўпайтирилганлиги кўпгина пенсионерларнинг моддий аҳволини яхшилади.

Колхоз аъзоларига пенсиялар ва нафақалар тўлаш тўғрисида 1964 йил 15 июлда қабул қилинган қонун 1965 йил 1 январдан бошлаб мамлакатимизда кучга кирди. Бу катта социал тадбир бўлди. Шу қонунга биноан колхоз аъзоларини қарилик пенсияси, инвалидлик пенсияси билан, шунингдек уларнинг оилаларини боқувчисидан жудо бўлган тақдирда пенсиялар билан таъминлаш тартиби жорий қилинди.

Қишлоқ хўжалик артелининг аъзоларини пенсия билан таъминлаш тартиби 1965 йил 10 январга қадар ҳам мавжуд эди, лекин бу масалаларни ҳар бир колхоз ўзича ҳал қилар эди, шу сабабли колхоз аъзоларини пенсиялар билан таъминлашнинг шарт-шароити ҳам, пенсия билан таъминлаш нормалари ҳам ҳар хил бўлиб келган эди.

Колхоз аъзоларига пенсия ва нафақа тўлаш тўғрисидаги қонун тасдиқланиши билан совет деҳқонларини пенсия билан таъминлашнинг гарантияланган ягона системаси вужудга келтирилди. Колхоз аъзоларини пенсия билан таъминлашнинг асосий принциплари ишчи ва хизматчиларни пенсия билан таъминлаш принципларига тенглаштирилди. Бироқ, колхозчиларни пенсия билан таъминлашни ривожлантиришда бу биринчи босқич эканлиги ҳисобга олинганида колхоз аъзоларини пенсия билан таъминлашда баъзи бир тафовутлар ҳам бор. Пенсиялар тўғрисидаги қонунга киритилган ўзгартишлар пенсия олиш ҳуқуқига эга бўлган совет гражданларининг доирасини тағин ҳам кўпроқ кенгайтирди. Ҳозир Россия Федерациясида 18 миллион киши, умуман бутун Совет Иттифоқида эса 32 миллион киши пенсия олиб турибди.

САВОЛ: Янги беш йилликда пенсия таъминотини янада яхшилаш борасида нималар қилинмоқчи?

ЖАВОБ: Жамиятимизни ривожлантириш программаси барча аҳоли табақаларининг, шу жумладан пенсионерларнинг ҳам турмуш даражасини оширишни кўзда тутади. КПСС XXIII съездининг СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1966—1970 йилларга мўлжалланган беш йиллик планига доир директиваларида ижтимоий истеъмол фондлари ҳисобидан аҳолига берилаётган пул тўловларини ва имтиёзларини 40 процентдан зиёдроқ кўпайтириш кўзда тутилган. Ижтимоий истеъмол фондларининг кенгайиб бориши социал таъминотнинг ҳамма турларини яхшилашга имкон беради. Масалан, ушбу беш йилликда ишчи, хизматчи ва колхозчиларга тўланаётган қарилик пенсияларининг минимал миқдори 30 процентдан зиёдроқ кўпайтирилади. Саноат корхоналарида меҳнат интенсивлиги ошиқ бўлган баъзи тармоқларда ишлаб турган аёл ишчиларнинг айрим категориялари учун қарилик пенсияси беш йил олдинроқ тайинланади, яъни бундай аёл ишчиларга қарилик пенсияси 55 ёшдан эмас, балки 50 ёшдан бошлаб тайинланадиган бўлади.

Ҳозирги вақтда колхоз аъзолари қарилик пенсиясини олиш ҳуқуқига ишчи ва хизматчиларга қараганда беш йил кейинроқ эга бўладилар. XXIII съезд Директиваларида қарилик пенсиясини олиш учун колхозчиларнинг ёшларини ишчи ва хизматчиларнинг ёшлари билан тенглаштириш кўзда тутилди. Шундай қилиб, колхозчилар пенсияни эркаклар 60 ёшдан бошлаб, аёллар 55 ёшдан бошлаб олишлари мумкин.

Бундан ташқари колхоз аъзоларига қарилик пенсияларини тайинлаш тартиби ишчи ва хизматчилар учун белгиланган тартиб билан баб-баравар қилиб белгиланди. Биринчи группа инвалид бўлган колхозчилар олаётган пенсияларнинг минимал миқдорини ошириш ҳамда меҳнатда майиб бўлиб қолганлиги ёки профессионал касаллик сабабли учинчи группа инвалидлик олган колхозчиларни пенсия билан таъминлаш тартибини жорий қилиш кўзда тутилади.

Шу тадбирларни амалга ошириш бир неча миллион совет гражданларининг социал таъминотини яхшилашга имкон беради.

Пировардида шуни айтиш керакки, СССР да вужудга келтирилган социалистик тузум гражданларни пенсия билан таъминлаб туришни гарантиялайди, чунки социалистик тузум шароитида одам-одамни эксплуатация қилиши, ишсизлик, меҳнаткашларнинг эртанги кундан ноумидлиги абадий тугатилган.

МУҲИМ МАСАЛА

АНДИЖОН ОБЛАСТЬ ПАРТИЯ КОМИТЕТИНИНГ ПЛЕНУМИДАН

Андижон область партия комитетининг учинчи пленуми бўлиб ўтди. Пленум қатнашчилари область партия комитетининг биринчи секретари ўртоқ А. Ҳайдаровнинг «КПСС Марказий Комитети май Пленуми якунлари ва область партия ташкилотининг вазифалари» тўғрисидаги докладини тинглаб, муҳокама қилдилар. Докладчи ва сўзга чиққан нотиқлар кейинги вақтларда ирригация, мелиорация ишларини яхшилаш юзасидан бир қанча тадбирлар белгилаганлиги ва амалга оширилаётганини айтдилар.

Областда ўтган етти йил ичида сув хўжалиги қурилишига 70 миллион сўмга яқин капитал маблағ сарфланди. Бултур капитал маблағ сарфлаш 1959 йилдагига нисбатан уч марта кўпайди. Область сув хўжалиги ташкилотлари, колхозлар ва совхозларнинг техника билан қуролланиши анча яхшиланди. Қорадарёда Тешиктош гидроузели ва Норин дарёсида Учқўрғон тўғони қурилиб ишга туширилди. Усмон Юсупов номли Катта Фарғона каналини кенгайтириш чоралари кўрилди. Ҳозир каналда сув илгаригидан кўра икки баравар кўп оқади.

Пленум қатнашчилари ирригация-мелиорация ишларининг яхшиланиши пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик экинлари ҳосилини кўпайтиришга ёрдам бераётгани ҳақида гапирдилар. Масалан, сув камчил бўлган 1965 йилда ҳам давлатга 800 минг тонна Андижон пахтаси топширилди. Бу, 1958 йилдагига нисбатан 84 минг тонна кўпдир. Шу билан бирга область меҳнаткашларининг бу йилги қўлга киритаётган ютуқлари ҳам таъкидлаб ўтилди. Область пиллачилари давлатга 4 минг 500 тоннадан зиёд кумуш тола топшириб, мажбуриятни шараф билан бажардилар. Давлатга тухум сотиш йиллик плани, гўшт, сут ва жун тайёрлаш ярим йиллик планлари ҳам муддатидан олдин адо этилди.

Пленум қатнашчилари умуман олганда областда ирригация системаси ва ернинг мелиоратив ҳолати ҳозирги замон деҳқончилик маданияти талабларига тўла жавоб беролмаслигини кўрсатиб ўтдилар. Асосий сув манбалари тўла тартибга солинмаган, ирригация шохобчаларининг кўпчилиги гидротехника иншоотларига эга эмас. Шу сабабдан тошқин ва сел келган вақтларда область хўжаликлари катта зарар кўряпти. Сув камчил маҳаллаларда эса область суғориш системаси экинларни сув билан яхши таъминлаш имкониятига эга эмас.

Область суғориш системасида 7410 та турли гидротехника иншоотлари бор. Аммо уларнинг кўпи эски, техника жиҳатдан мукаммал эмас. Бу— сувни тўғри тақсимлаш ва сувдан меъёрида фойдаланиш имконини бермаётир.

Пленумда Қўрғонтепа, Хўжаобод, Бўз, Балиқчи районларида каналлар, суғориш шохобчалари ва гидротехника иншоотлари қаровсиз аҳволда қолаётгани, оқибатда жойларда сув камчиллиги айтилди.

Пленум қатнашчилари экинларни суғоришда сувдан тўғри фойдаланиш, яхоб беришнинг афзаллиги, каналларни бетонлаштириш ва сув шохобчаларини реконструкция қилиш, Андижон сув омбори ва Катта Наманган канали қурилишини тезлатиш, булар битгандан сўнг Тешиктош, Янгиқўрғон ва бошқа насос станциялари қурилишини бошлаб юбориш тўғрисида қимматли фикрларни ўртага ташладилар. Шу билан бирга колхоз ва совхозлардаги насос станцияларининг ишини яхшилаш, уларни малакали кадрлар билан таъминлаш, суғориладиган ерларни кўпайтиришнинг энг муҳим резервларидан бири бўлган Марказий Фарғонага эътиборни кучайтириш таклиф этилди.

Пленумда Задарё район партия комитетининг биринчи секретари Ф. Жўраев, Андижон район Совети ижроия комитетининг раиси Ш. Каримов, область сув хўжалиги системаси бошқармасининг бошлиғи Абдуллаев, «Андижонгидрострой» трестининг бошлиғи Б. Мирзабеков, Балиқчи районидаги «Правда» колхозининг раиси Х. Эргашева ва бошқа ўртоқлар сўзга чиқишиб, ирригация-мелиорация ишларини янада яхшилаш тўғрсида ўзларининг таклиф ва мулоҳазаларини айтдилар.

Шунингдек пленумда қардош Ўш область ўзаро текшириш бригадасининг бошлиғи Абдураззоқов, Фарғона область ўзаро текшириш бригадасининг бошлиғи Носиров ўртоқлар ҳам ўзаро текшириш якунлари ҳақида ахборот бердилар.

Пленум ишида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари Р. Нишонов қатнашиб, нутқ сўзлади.

Пленум кун тартибида кўрилган масалалар юзасидан қарорлар қабул қилди.

А. ҚУРОНБОЕВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

ХАВФСИЗЛИК ПОСБОНЛАРИ

Ўрта Осиё темир йўли Фарғона бўлимининг кўпгина ишчи ва хизматчилари ўзининг асосий касбидан ташқари яна бир ишни-поездлар ҳаракати хавфсизлигининг жамоат контролери вазифасини бажармоқда.

Жамоатчилар узоқ станцияларга, разъездларга тез-тез бориб турадилар, перегонларга борадилар, инструкцияни бузиш ҳолларини пайқаб оладилар.

Жамоатчи контролер машинист-инструктор У. Епифанов Қўқон станциясида Ленинободга жўнатилаётган юк поездининг тегишли сигналлар билан таъминланмаганлигини аниқлади. Йўл қўйилган нуқсонларни бартараф этиш учун Епифановнинг кўрсатмаси бўйича состав тўхтатиб қўйилди. Қўқон йўл дистанциясининг старший йўл мастери Ф. Ермаков, машинист-инструктор В. Коптелов ва кўпгина бошқа кишилар поездлар ҳаракати хавфсизлигини таъминлаш йўлида сезгирлик билан посбонлик қилмоқдалар.

Хатларингизга жавоб берамиз

БОҒ ҚАРОВСИЗ ҚОЛМАСИН

Жомбой посёлкасида яхшигина маданият ва истироҳат боғи бор эди. Бу жойда одамлар дам олиб ҳордиқ чиқарар, шахмат-шашка мусобақалари ўтказилиб турилар эди. Кинофильмлар ҳам шу ерда кўрсатиларди.

Негадир кейинги вақтларда бу боққа қаралмади. Деворлари қулаб кетди, эшиклари синди, симёғочлар қийшайиб ётибди. Биз бу ҳақда район ижроия комитети, маданият бўлими ва бошқа ташкилотларга кўп шикоят қилдик. Лекин улар тегишли чора кўрмаётирлар. Масалага редакция аралашиб, бизнинг талабимизни қондиришга кўмаклашишини сўраймиз.

Жомбой посёлкасида истиқомат қилувчи меҳнаткашлардан олинган шикоят хатида ана шулар айтилган эди. Редакция хатни меҳнаткашлар депутатлари Булунғур район совети ижроия комитетига юбориб, унда келтирилган фактларни текшириб кўришни, маданият ва истироҳат боғини меҳнаткашларнинг чинакам ҳордиқ чиқариш жойига айлантиришни илтимос қилди. Олинган жавоб хатида бундай дейилади:

Текширишда меҳнаткашларнинг шикоятида келтирилган фактлар тўла тасдиқланди. Район ижроия комитети йўл қўйилган камчиликларни тугатиш тадбирларини кўрди. Боғда савдо точкалари ташкил қилинди. Электр тармоқлари тартибга солинди. Шанбалик ўтказилди. Ободончилик ишларини яхшилаш учун етарли миқдорда маблағ ажратилди. Кинофильмлар кўрсатиш йўлга қўйилди. Яқин кунларда қишлоқ клуб ремонти тугалланади. Боғ аҳолининг маданий дам олиш жойига айлантирилади.

ДЎСТЛАР МАСЛАҲАТИ

ТОЖИКИСТОН ПАХТАКОРЛАРИ САМАРҚАНД ДАЛАЛАРИДА

САМАРҚАНД. («Совет Ўзбекистони» мухбири). Иштихон районининг пахтакорлари об-ҳаво қийинчиликларини фидокорона меҳнат билан енгиб ҳамма ерда кўчат текис бўлишига эришдилар. Суғориш, қатор ораларини юмшатиш ва озиқлантиришни бир-бирига боғлаб олиб бориб, кўпчилик майдондаги ғўзанинг нормал ривожланишини таъминламоқдалар. Бир қатор колхозларда олди ғўзалар 2-3 тадан кўсаклади. Илғор хўжаликларнинг пахтакорлари қўшимча мажбуриятлар оляптилар. «Ўзбекистон» колхозининг аъзолари хоразмликлар чақириғига жавобан пландан ташқари минг тонна пахта етиштиришга аҳд қилишди. Фрунзе номли колхоз пахтакорлари гектаридан 26 ўрнига 32 центнердан ҳосил етиштиришга ваъда бердилар. Район колхозлари илгариги 55 минг тонна ўрнига 58 минг тонна «оқ олтин» етиштиришга аҳд-паймон қилдилар.

Мусобақадош Тожикистон пахтакорларининг вакиллари иштихонликларнинг ана шу олижаноб ташаббусини чин юракдан табрикладилар. Қардош тожик деҳқонлари районнинг аксарият хўжаликларида бўлиб, ғўза парвариши, экинни группа усулида суғориш тажрибалари, ҳисоб-китоб ишлари, оз меҳнат ва маблағ сарфлаб, кўп ва арзон пахта олишдаги самарқандликлар ташаббуси билан чуқур ва атрофлича танишдилар. Меҳмонлар Фрунзе номли колхозда бўлганларида Қўчқор Абдиев, Юсуф Тўйчиев, Тошпўлат Ғаниев ўртоқлар бошлиқ юқори ҳосилли бригадаларнинг дала шийпонларида дўстона суҳбатлашдилар. Республикада хизмат кўрсатган пахтакор Қ. Абдиев бошлиқ бригаданинг ҳар туп ғўзасида ҳозироқ иккиучтадан кўсак, беш-олтитадан гул санаб қувондилар. Колхоз раиси Хидир Бобоқулов, пахтазорларда 70 сувчи 17 группага бўлиниб, ғўзани суғораётганлигини, бу усул сувдан тежаб-тергаб фойдаланишда катта роль ўйнаётганлигини ҳикоя қилиб берди. Сўнгра Тожикистон ССР, Регар районидаги «Москва» колхозининг бош агрономи, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Турсунбой Матказимов ўзи ишлаётган хўжаликда қандай қилиб гектаридан 42 центнердан пахта етиштирилаётганини айтиб берди. У ўқариқларни 80-100 метр узунликда олиб суғориш мақсадга мувофиқ эканлигини таъкидлади.

Қардош Тожикистон вакиллари тажрибаларни ўртоқлашиш билан бир қаторда камчиликларни танқид ҳам қилдилар. Улар «Меҳнат — роҳат», «Коммунист», Куйбишев номли, Энгельс номли колхозларда бўлганларида жиддий нуқсонларга дуч келдилар. Куйбишев номли колхозда ғўза сифатли парвариш қилинмаяпти. Колхознинг Темир Қурбонов бошлиқ бригадасида талай майдондаги ғўза бегона ўтдан тозаланмаган. Бригадада ишга яроқли 75 киши бўлгани ҳолда ғўза парваришига 30-35 киши қатнашяпти. Нормани бажармовчилар кўп. Далада ишловчилар учун қулай шароитлар яратиб берилмаган. Болалар ясли ва боғчалари очилмаган. Иссиқ овқат пиширилмайди.

Районда энг йирик — 2250 гектар пахта майдонига эга бўлган «8 Март» колхози шу кунлари 2,3 кубометр сув оляпти. Бу сув билан кунига камида 160 гектар ердаги ғўзани суғориш мумкин. Афсуски, амалда суғорилаётган ер 100 гектарнинг нари-берисида бўляпти. Чунки баъзи бригадаларда тунги суғориш ташкил этилмаган. Кечалари сув эгасиз қолдирилади.

Мусобақадошлар шу нарсани алоҳида таъкидладиларки, кўпчилик колхозлар ва бригадаларда ғўза нотўғри ягана қилинган. Гектарларда ва қаторларда ниҳол нормадагидан кўп қолдирилган. «Коммунист», Киров номли, Ленин номли колхозларнинг баъзи бригадаларида, ҳар туп уяда 5-6 тадан ғўза бор.

Бир қатор колхозларда авжи паст ғўзалар учратилди. Лекин қўшимча парвариш қилиш, озиқлантириш, қатор ораларини чуқур культивация қилиш билан уни яхши ривожлантириш тадбирлари кўрилмаган. «Коммунист» колхозида 185 гектар ердаги ғўза ҳозиргача фақат бир марта озиқлантирилган. Олинган минерал ўғитлар эса омборларда босилиб ётибди.

Тожикистон пахтакорлари ғўза парваришидаги камчиликларни аниқлаш билан, уларни тезроқ бартараф этиш юзасидан дўстона маслаҳатлар бердилар. Текшириш якунлари колхоз раислари, бригада бошлиқлари ва участка механизаторлари қатнашуви билан ўтказилган район партия комитетининг кенгайтирилган пленумида муҳокама қилинди. Пленум камчиликларни яқин орада тугатиш, ҳамма ерда олинган мажбуриятга яраша ҳосил етиштириш юзасидан муҳим тадбирлар белгилади.

Л. ЭРГАШЕВ.

ШУНДАЙ МУСОБАҚАДОШИНГ БЎЛСА!

Андижонлик мусобақадошлар бир неча кун Фарғонада дала айланишди. Жон куйдириб, ҳосилнинг тақдири ҳақида астойдил қайғуриб текшириш ўтказишди.

Попда гектар бошига 45-50 центнердан хирмон кўтаришга аҳд қилган бригадалар жуда кўп. «Правда», Ленин номли, «Ленинград», «Партия XXII съезди» колхозларининг шундай бригадаларида ишнинг ташкил қилиниши, ғўзаларнинг ривожи мусобақадошларни кўп хурсанд қилди. Улар «ана шундай мусобақадошинг бўлса!» дейишди. Бу бригадаларда йил бошидан буён амалга оширилаётган агротехника тадбирлари андижонликларнинг диққатини тортди. Улар атрофлича суриштириб, бу тадбирларнинг ўзига хос томонларини билиб олишди. У Андижон далаларида ҳам қўл келиши, ҳосилдорликни кескин кўтаришга ёрдам бериши мумкин.

Мусобақадошлар бу тадбирларнинг қудратини Поп далаларида ўз кўзлари билан кўришди. Жданов номли колхознинг гектаридан 45-50 центнердан ҳосил кўтаришга бел боғлаган Б. Аҳмаджонова ва Ш. Максудов ўртоқлар бошлиқ бригадалари далаларида ҳозирнинг ўзида ҳар туп ғўзада 12-13 тадан ҳосил шохи, 4-5 тадан кўсак бор. «Ленинград» колхозининг Ҳ. Омонов ва Б. Эркабоева бошлиқ элликцентнерчи бригадаларнинг ҳамма майдондаги ғўзаларининг авжи баланд. Ҳосил нишоналари мажбуриятга яраша иш қилинаётганидан далолат бераётир. Бундай бригадалар беш-ўнта эмас, анчагина бор. Уларда энг аввало ҳаммаҳамма ишларнинг ниҳоятда сифатли бажарилаётгани, ниҳоятда оби-тобида ўтказилаётгани ғўзаларни серҳосил қилиб олиш имконини бераётир.

Андижонлик пахта усталари қайси хўжаликда текшириш ўтказишмасин, аҳволни ҳар томонлама чуқур ўрганиб, анализ қилиб, кейингина хулоса ясаш, маслаҳат бериш йўлини тутишди. Бу уларнинг ҳосил тақдири ҳақида ниҳоятда қайғуриб фарғоналикларга чин кўнгилдан амалий ёрдам бериш ниятида иш кўрганликларидан далолат беради. Айниқса, Ўзбекистон районида текшириш ўтказган Бўз район ижроия комитетининг раиси С. Раҳимов бошлиқ ўзаро текшириш бригадаси жуда самарали ишлади. Уларнинг даланинг ўзида, иш бошида камчиликларни бартараф этиш юзасидан ўзларининг конкрет таклифларини айта олганликлари диққатга сазовордир. Улар «Ўзбекистон» колхозида 300 гектар ердаги ғўзанинг ривожи талабга жавоб бермаслигини аниқлашди. Уни серҳосил қилиб олиш учун дарҳол маҳаллий ўғит солиб, суғоришни таклиф этишди.

Шунингдек, хўжаликда тракторчилар сон кетидан қувиб, культивация сифатини унутаётганликлари танқид қилинди. Буни ўнглаш учун чустликлар культивация сифатини яхшилашдаги ўз тажрибаларини тавсия этишди. Улар культиваторга наральник кетидан қўшимча пичоқ ўрнатиб, қатор ораларини чуқур юмшатиб кетадилар. Чустликлар даланинг ўзида бир неча культиваторга шундай қўшимча пичоқлар ўрнатиб, ишга солиб беришди.

«Ғанибод» совхозининг «Оқтепа», «Ғанибод», Карл Маркс номли бўлимлари пахтакорлари «сувимиз лойқа, шарбат оқизишга ўрин йўқ», деган тахлитда иш кўришаётган экан. Мусобақадошлар бунинг ҳеч бир ортиқча иш эмаслигини, «шарбат» ҳозирги кунда ҳосил тугунчаларининг тўкилишига қарши энг муҳим тадбир эканлигини айтиб, бу ишни йўлга қўйишни талаб этишди. Шу совхознинг бир қатор бригадаларида ғўза кўчатлари нотекис, орасига чигит ташланмаган. «Қўқон» совхозида ҳам экиш пайтида катта хатога йўл қўйилган. Пайкалларнинг уватларида беш метргача жойда кўчат кўринмайди, чигит ташланмаган. Иккала совхознинг пахтакорлари ҳам эндиликда бу камчиликни тузатиб бўлармиди, деган кайфиятда юришган экан. Мусобақадошлар ҳали ҳам кеч эмас, бу хатони тузатиш имкони бор дейишди. Улар пайкалдаги мавжуд кўчатларни имкони борича серҳосил қилиб олишни таклиф этишди.

Охунбобоев, Қува ва Олтиариқ районларида текшириш ўтказган Балиқчи район ижроия комитетининг раиси А. Нормуҳаммедов, Хўжаобод район қишлоқ хўжалик бошқармасининг бошлиғи С. Қўчқоров ва Чуст район партия комитетининг секретари Н. Недельких ўртоқлар бошлиқ ўзаро текшириш группалари яхши ишлаб, қимматли маслаҳатлар бердилар.

Андижонлик мусобақадошлар Фарғонада паст ғўза кўп, бегона ўт йўқотилгани йўқ, «шарбат» оқизишга ҳамма ерда бирдей киришилмаган, культивациянинг унуми ва сифати паст, шу долзарб кунларда ҳамма далада эмас, дейишди. Ғўза қатор ораларини табақалаштириб, жадал ишлаш, суғориш ва культивацияни оби-тобида ўтказишни талаб этишди.

«Совет Ўзбекистони» мухбиридан.

МЕРОСИМИЗ ДУРДОНАЛАРИ

Кунларнинг бирида Алишер Навоий ўз дўсти ва устози Абдураҳмон Жомий билан суҳбатлашиб ўтириб, Амир Хисрав Деҳлавийнинг «Дарёйи аброр» номли қасидасини мақтайди. Деҳлавийнинг ўзи ҳам бу қасидаси ҳақида шундай деган экан: «Борди-ю фалак ҳодисалари ва замон офатлари туфайли менинг ҳамма ёзган шеърларим замон саҳифасидан ўчиб кетиб, битта шу қасидам қолса ҳам менга етарди. Чунки уни ким ўқиса, назм мулкида менинг тасарруфим ва иқтидорим қанчалик эканини дарҳол билади».

Маълум вақт ўтиб, Абдураҳмон Жомий Деҳлавийнинг бу қасидасига жавобан ўзининг «Лужжатул—асрор» номли қасидасини ёзади. Жомий қасидасидан илҳомланиб, бу икки қасидага жавобан 1476 йил сентябрь ойида Марвда Навоий форс тилида ўзининг машҳур «Туҳфатул — афкор» номли қасидасини ёзиб тугаллайди. Бу қасида шоирнинг форсий девони «Девони Фоний»га киритилган бўлиб, ундан биз ушбу шеър муаллифининг форс тилида ижод қилишда ҳам нақадар буюк қобилиятга, ўз буюк салафлари ва замондошлари билан тенгматенг ижодий беллашиш кучига эга эканини яққол кўрамиз.

«Туҳфатул — афкор» Навоийнинг шоҳ асарларидан бири бўлиб, унда шоирнинг илғор фалсафий, сиёсий, тарбиявий ва маданий қарашлари ғоят таъсирли ва гўзал ифодаланган. Қасида, шоирнинг уқдиришича, роппа-роса 99 байтдан иборат бўлиб, арузнинг рамали мусаммани мақсур —Фоилотун —Фоилотун —Фоилотун — Фоилон вазнида ёзилган.

Биз тажриба тариқасида ушбу қасиданинг бир оз қисқартирилган ўзбекча шеърий таржимасига киришар эканмиз, унинг вазн ва қофияланиш хусусиятларини сақлашга ҳаракат қилдик. Лекин қасида Шарқ шеъриятининг энг мураккаб формаларидан бўлиб, ҳозирги вақтда таржимада унинг ўзига хос барча хусусиятларини тўла сақлаш қийин. Шу билан бирга таржимада шоирнинг ҳамма образ ва ифодаларини аслидагидай силлиқ ва гўзал қилиб бериш ҳам мушкул. Шунинг учун бу соҳада айрим камчиликлар юз берган бўлса, олдиндан узр сўраймиз.

ТАРЖИМОН.

ТУҲФАТУЛ—АФКОР

Алишер НАВОИЙ.

ҚАСИДА

Оташин лаъл шоҳларнинг тожига зевар[1] эрур;
Хом хаёлин пиширурда чўғга баробар эрур.
Шаҳки пухта ўйламас умр охирин Хусрав[2] каби,
Мулки вайрон, шаҳри вайрон, эл-бузуқ кишвар эрур.
Зебу зийнат шоҳларнинг савлатин барбод этар;
Шер ҳам занжирга тушса оз савлаттар эрур.
Шоҳларга доимо бош оғриғи ҳамроҳдур:
Ичи бўш ноғаранинг, лек товши дардисар эрур.
Қил қаноат қақраган оғзинг билан нам кўзинга;
Ким чидар хўлу қуруққа — шоҳи баҳру бар эрур.
Бир не олмоқ бўлса эшон, кўнглидан аввал ўтар;
Қози-чи, кўзи эшикда элга таъмагар эрур.
«Нуктагўй» шайхнинг риёсидин ҳама вақт дилда ранж,
Шайх гўё қиш музи-ю, унда ёланглар эрур.
Ким алаҳлаб тушда сўзлар — кулгига боис дурур,
Ҳийлагар ҳам майнадир — гар ҳийлада заргар эрур.
Фарқи кам, билгил, таъма бобида — воизми[3], гадо.
Бири минбар остида, бирига жой— минбар эрур.
Шармсизлик тухмига монанд тасбеҳ донаси;
Жинс бо жинс дейдилар, каптарга дўст каптар эрур.
Макр йўлида қурол қилса фақиҳ[4] фиқҳ[5] илмини,
У — фақиҳмас, исмида ҳам иллатий ҳарфлар[6] эрур.
Сохта қози ҳукмига шоҳид эрур гар юз гувоҳ,
Савлати зўр бу қоғознинг кизби саросар[7] эрур.
Шубҳасиз, жоҳил эрур-ким ёқласа жабру зулм;
Жаҳлдан жоҳил қутулса, илмидан асар эрур.
Юк кўтарган умрида осон ютар заҳрин, билинг;
Тева оғзида қуруқ янтоқ эриб шаккар эрур.
Яхшиларга беҳад одатдир сабабсиз лоф уриш,
Гарчи Афлотун бошига лоф тож-афсар эрур.
Элга нодон ўз сўзи-ла доим эрмак, масхара;
Эшшагига яраша мунчоғи, ғоят пар эрур.
Кўкда ҳар тун бумдек юлдуз тикар кўк чодирин;
Ушбу найранг чодирида тўла қизбу шар[8] эрур.
Чарх эрур андоқ мараз—ундан ҳазар қилмоқ керак;
Юлдуз эрмас унда нур сочган—қора доғлар эрур.
Ушбу кўк гумбоз ишидир қон тўкиш, кўрки, ҳино—
Барги кўк, лек рангидан қўллар қизил-аҳмар эрур.
Ёвдир озор доғи-ла у луқмахўр сенга, ишон,
Битта нуқта бирла «ханжар» нуқтасиз «ҳанжар»[9] эрур.
Тонг эмас атлас либослар куйида ўлса хасис:
Қурт ўрар пилла, ўзига ҳам кафан чирмар эрур.
Бўлса не очу не тўқ — топгай мурод аҳли сулук;
От сафарга яхши гар на тўла, на лоғар эрур.
Ким оғир бўлса, машаққатдин юзи кўрмас ажин:
Мавж урмай, ҳар шамолга бас келар мармар эрур.
Яхшининг ҳар туки ҳам фосиқ учун ништар дурур;
Ҳар пати лочиннинг ўрдак жонига ханжар эрур.
Жоми Жамга[10] тенг дили-ким йўл танир, сир кўрсатар;
Хизрга оби ҳаёт кўзгуйи Искандар эрур.
Эгизакдай туюлар наҳсу нажас бирла ёмон;
Яхшиликнинг меваси гўёки мушк, анбар эрур.
Қари-ю, ёшнинг кўнгул мулки ободдир ишқдан;
Кўҳна бунёди билан Санжар ҳамон Санжар эрур[11].
Сарғарар бечора ошиқнинг юзи ишқ ўқидин;
Гар алиф «сафро»[12]да ўтса олдига «асфар»[13] эрур.
Ишқ баҳри ичра сарсонларга ҳожатмас кишан;
Тушса гирдобга қайиқ, гирдоб ўзи лангар эрур.
Ишқсиз кўнгил қора-ю, ишқдан ўтлар сочар;
Қораюр кўмир совуқдан, ўтда чўғ-ахгар эрур.
Ошиқ иқбол тахти дер девоналикнинг гулханин;
Кулни пар тўшак санаб самандар[14] ўтпарвар эрур.
Мискин ошиқлар ўраб пойлар санамлар қасрини, —
Чун араб тутқунларига қалъаи Хайбар[15] эрур.
Яхши ном ганжи-ақлдир, ишқ — улуғ олам дурур;
Уй кутиш — хотин иши, эр ҳиссаси аскар эрур.
Мард учун чора хати қалблардаги қон мавжидир;
Ринд дуоси-чи, қадаҳ четидаги хатлар эрур.
Хорлик тоши асирларнинг суянчиқ болиши;
Қонли жомаси шаҳидга ёстиғи серпар эрур.
Бир қадамдир фонийликдан мардга мангулик йўли;
Шарқдан ғарбга қуёш бир кунда йўлошар эрур.
Пастларга мангу бойлик туюлар ҳар бир нақд;
Уйқуда кўрган тушига ақли ҳам бовар эрур.
Ҳийлагар далла хотин кўп кўрсатар жилва, ҳунар;
Кўзбўёвчидек тикиб чодирни, афсунгар эрур.
Ерга берк мол бошида заррин кийимлик золим,
Товланиб, мисли хазина бошида аждар эрур.
Десалар «озар» — эрур бу мардларнинг зарби, бил,—
Зарсиз Иброҳимга[16] тожу зар билан Озар[17] эрур.
Тил тиғин тий доимо, гар шамъ ҳам ёнса узун,—
Бошин олурлар, бу шуъла гарчи мисли зар эрур.
Бегуноҳ одамга тил тиғидан озор етса, бу —
Соғ томирға урилган ноўрин ништар эрур.
Оқибат саргашталикдир адлсиз ҳоким иши;
«Давр»га қўшса «алиф» ҳарфини, у «довар»[18] эрур.
Хоксорлар пояси юксак эрур жавр аҳлидан;
Шердан мўр тез чиқар минорага — камтар эрур.
Яшнатурда мамлакатни золим, одил бир эмас;
Ерни деҳқон ҳайдар-у тўнғиз эса булғар эрур.
Икки шоҳ бир юртда шоҳ бўлса, етар боди футур;
Чиқса «қай» «қайсар»[19] сўзидан, қолгани «сарсар»[20] эрур.
Топмасанг хотиржамлик, қисқадир кўп умр ҳам;
Ким паришондир «қасир»[21] дер, тўғриси — «қайсар» эрур.
Меҳнат-у ранждан қабарган қўллари касб аҳлининг;
Бу қабариқ асл мақсад йўлида жавҳар эрур.
Ким ибодатхондир — унга тўғриликдир тўғри йўл;
Яхши, тўғри хатга чизғич чизиғи раҳбар эрур.
Неки аввалда кетирсанг, ўлганингда элтасен;
Ёшлигингда олганинг ёд эсда муқаррар эрур.
Камбағаллик ҳаддан ошса, Кўҳи қофча бор оғир;
«Қоф» сўзидан «ҳоқа»[22] чиққайки — ҳаром, зарар эрур.
Чархнинг саркашлигидан аҳли ҳимматга не ғам?
Сайр этар юлдуз — агарчи ерда кўп сой, жар эрур.
Ҳийлагар қавлида тўғри сўздагича йўқ самар;
Деҳқон-у найрангчи тарраларида фарқлар эрур.
Хорлик хоинга ҳосил-у сичқон тухм ўғриси;
Бири занбаркаш-у, бошқа бирови занбар эрур.
Бой амалдорлар кўзи лўқ камбағаллар молига;
Тўплашар бойлик — баҳонаси анинг лашкар эрур.
Лафзи содда бўлса ҳам ширин «ширин»нинг маъниси,—
Нуқта бирган «шаккар» у, бенуқта у суккар[23] эрур.
Ишқ пастларни баланд айлар, қилар ҳам жилвасоз;
Шаъмнинг тик қомати парвонага дилбар эрур.
Борки нуқсонлар — улар зимнида бор бир фойда ҳам;
Ериқ чирманда эса маймун учун чанбар эрур.
Кўҳна дунёда баланд мансабга учма, кўкда ҳам,—
Кўрди Исо, — яна минглаб юлдузлар шабпар эрур[24].
Ложувард кўкдан на зийнат бор кўнгул дунёсига.
Гулшани жаннат учун зеб на нилуфар эрур.
Кимки наргис сингари кўз тикди зарга, пойиқ у—
Кўзи гар найза учидан элга мунаввар эрур.
Хизр чашмаси билан доно кўзи — икки булоғ;
Топсанг икковдин бирин, Хизр умри муяссар эрур...
Илтифотингдин[25] манга етти бу ширин нукталар;
Най қуёш нури туфайли ҳам ширин-шаккар эрур.
Бу қасидам байтларининг сони бир кам юз бўлиб,
Битта исмидан худонинг ҳар бири яшнар эрур[26].
Мен бунинг ҳар байтини арзийди байтулло десам;
Эгнига қора либос кийган-у жанговар эрур.
Ёнма-ён турса бу шеърим кўкда юлдузлар била,
Дер эдим: «У бир қути инжуга баробар эрур!»
«Туҳфатул—афкор» деб ном қўйдим унга, не ажаб,
Фикр дарёмдан терилган бир тизим гавҳар эрур...

Форсчадан А. ҲАЙИТМЕТОВ таржимаси.

ИЗОҲ ВА ЛУҒАТЛАР:

1. Зевар — безак.
2. Хусрав — ўз енгилтаклиги билан ном чиқарган қадим Эрон шоҳларидан бирининг исми.
3. Воиз — масжидда минбардан туриб ваъз айтувчи.
4. Фақиҳ — диний ҳуқуқ бўйича билимдон киши.
5. Фиқҳ — диний йўл-йўриқ ва қоидалар ҳақидаги ҳуқуқ илми.
6. Иллатий ҳарфлар — алиф, вов, ёй ҳарфлари иллатли ҳарфлар саналади.
7. Кизби саросар — бошдан охир ёлғон.
8. Шар — ёмонлик.
9. Ҳанжар — бўғиз, кекирдак.
10. Жоми Жам — афсонавий Эрон шоҳларидан Жамшиднинг барча оламни ўзида акс эттирадиган афсонавий жоми.
11. Бу байтда шоир «Санжар»нинг номи унинг тарихий ва гўзал биноси туфайли доим янгидай тилга олинади» демоқчи.
12. Сафро — сариқ.
13. Асфар — сариғроқ, жуда сариғ.
14. Самандар — афсонага кўра, самандар кўлда ётар ва ўтни севар эмиш.
15. Қалъаи Хайбар — Афғонистон билан Ҳиндистон ўртасидаги довонда жойлашган қалъа.
16. Иброҳим — диний афсонага кўра, ўтда ёнмаган пайғамбарнинг исми.
17. Озар — Иброҳимнинг отасининг исми.
18. Довар — айланувчи.
19. Қайсар — Европа мамлакатларидаги подшоҳларнинг шоҳлик унвони, цезар.
20. Сарсар — совуқ ва кучли шамол.
21. Қасир — қисқа, узоқ умр кўрмайдиган.
22. Фоқа — очлик.
23. Суккар — шакар.
24. Бу байтда шоир: «Бу кўҳна дунёда баланд мансабга интилишнинг унча фойдаси йўқ. Исо пайғамбар тўртинчи осмонга чиқди, лекин ундан ҳам баландда яна янги минглаб юлдузларни кўрдики, улар кўршапалакка ўхшаб учиб юрар эди» — демоқчи.
25. Илтифотингдан — бунда Навоийга Жомийнинг илтифоти кўзда тутилади.
26. Диний шарҳларга кўра, худонинг ҳам 99 исми бор эмиш.

Серқуёш диёримизнинг қай томонига боқманг, албатта янгиянги гўзалликларни, гигант қурилишларни, ажойиб ўзгаришларни кўрасиз. Мана, йўлингиз тушиб Қизилқумга келдингиз... Бу ердаги мўъжизалар айниқса бошқача. Асрий сокинлик оғушида мудраган кимсасиз чўл кўксида бугун ҳар галгидан бутунлай бўлакча манзарани кўряпти инсон.

ЗАРАФШОННИНГ ЖАМОЛИ

Ўзбекистон харитасида янги шаҳар

КПСС XXIII съездининг беш йиллик план бўйича қабул қилган Директиваларида Ўзбекистонда олтин ишлаб чиқариш саноати вужудга келтириш кўзда тутилган эди. Олтин кони эса ана шу Қизилқумдан, ана шу мўъжизакор тупроқдан топилди.

Эндиликда бу ерда қум барханлари қўйнида, қадимий карвонлар йўлида олтинтопарлар шаҳарчаси — Мурунтов қад кўтарди. Бу ерда ҳозир катта қурилишлар олиб борилмоқда, геология-қидирув ишлари тобора кенгайтирилмоқда.

Мурунтов хазинасини инсонга хизмат қилдириш учун республикамизнинг турли жойларидан, ҳатто мамлакатимизнинг бошқа шаҳарларидан ҳам қурувчилар, кончилар келишяпти. Булар учун эса, қадимий чўл бағрида тамоман янги шаҳар — Зарафшон бунёд этилмоқда. Унинг дастлабки манзаралари ҳозирданоқ кишини қувонтирмоқда. Шаҳарнинг дастлабки кенг, адл кўчалари пайдо бўлди. Кўчанинг икки бетини ҳозирги замон услубида қурилган муҳташам уйлар безаб турибди. Барча қулайликларга эга бўлган уйларга ер қаъридан олтин ундирувчи азаматларнинг оилалари кўчиб кирмоқдалар.

Қум уюмлари бу ердан тобора кўчиб кетяпти. Унинг ўрнида янги уйлар, шифохоналар, кинотеатрлар вужудга келмоқда. Уларнинг атрофида эса ям-яшил дарахтлар, гулзорлар қулф урмоқда.

Ҳа, олтинтопарлар шаҳри камол топмоқда. У камол топар экан, ҳусни жамоли ҳам очиляпти. Чунки шаҳар ёшларники, чунки уни ёшлар бунёд этяпти. Йиллар ўтади, Зарафшон баркамол шаҳарга айланади. Ўшанда одамлар бу шаҳарни қурган кишиларни қанчалик ҳурмат ва эҳтиром билан ёд этишлари турган гап.

Суратларда: сиз Ўзбекистон телеграф агентлиги фотомухбири А. Усмонов томонидан олинган Мурунтов манзараларини кўриб турибсиз. Чапдаги суратда сиз шаҳарнинг моҳир сувоқчиси Нина Толкина, ўртадаги суратда Амударёдан Зарафшонга келтирилаётган кучли водопровод, ўнгдаги суратда шаҳарчада янги қурилган 44 квартирали уй тасвирланган.

Дунё харитаси олдида

◆ Болгариянинг бешинчи беш йиллиги.

◆ АҚШ агрессорларининг зўравонлик сиёсати барбод бўлади.

◆ *Корейс халқининг кураши тинчликни сақлаш учун олиб борилаётган курашнинг бир қисмидир*

АГРЕССИЯ тўхтатилиши керак

АҚШ ҳарбий ҳаво кучларининг самолётлари Вьетнам Демократик Республикаси территориясига тез-тез бостириб кирмоқда. Лекин бутун дунё прогрессив кучларининг чексиз мададига таянган қаҳрамон Вьетнам халқи империалистларнинг ҳар қандай ҳуружларини қайтаришга қодир.

Яқинда Варшава шартномасида қатнашувчи давлатлар сиёсий маслаҳат кенгашида АҚШнинг Вьетнамдаги агрессив ҳаракатлари кескин қораланди. Кенгаш баёнотида давлатларнинг суверен ҳуқуқи поймол қилинмаслиги, бутун дунёда тинчлик ўрнатилиши зарур эканлиги алоҳида қайд қилинади. Биз совет ўқитувчилари кенгаш Баёноти ва Декларациясидаги фикрларни тўла қўллаб-қувватлаш билан бирга АҚШнинг Вьетнам халқига нисбатан агрессив ҳаракатлари тез тўхтатилишини талаб қиламиз.

Ҳ. ШЕРОЗИДДИНОВ.
Тўрткўл районидаги «Қизил Ўзбекистон» саккиз йиллик мактабининг ўқитувчиси.

СЕН БИЛАН ҲАМДАРДМИЗ, ВЬЕТНАМ!

Америка агрессорларининг осойишта меҳнат қилаётган Вьетнам халқига нисбатан тожовузкорликлари ҳақида газеталардан ва радиодан ҳар куни ташвишли хабарларни ўқиб ва эшитиб турибман. Бу агрессив ҳаракат учун Америка империалистлари жаҳон прогрессив кучлари олдида жавоб беришига аминман.

Вьетнам халқининг Америка агрессорларига қарши мардонавор кураши бутун дунё халқлари томонидан қизғин қўллаб-қувватланмоқда. Шулар қатори мен ҳам, оддий совет кишиси сифатида Вьетнам халқига «Сен билан ҳамдардмиз, Вьетнам!» деб айтмоқчиман.

Ю. АБДУОЛИМОВ,
Гулистон районидаги «Гулистон» совхозининг почтальони.

ТЎҚИМАЧИЛАР ОВОЗИ

Тошкент тўқимачилик комбинатининг тайёр газламаларни саралаш цехида Вьетнамга қилинаётган агрессив ҳаракатлар муносабати билан Совет ҳукуматининг баёнотига бағишланган митинг бўлди.

Биринчи бўлиб сўзга чиққан цех инженери ўртоқ М. Тихонова АҚШ агрессорларини қаҳрамон Вьетнам халқига нисбатан ваҳшиёна ҳужум қилаётганликлари учун кескин қоралади.

Митингда 300 га яқин ишчи қатнашди.

И. УРИНБОЕВ.

ЕТТИ ЭГИЗАК

ПАРИЖ, 13 июль. (ТАСС). Бомбайдан 320 километр шимолда жойлашган Лакхи қишлоғида (Гужерат штати) яшовчи аёл етти эгизак туғди. Франс пресс агентлигининг Ҳиндистон ПТИ агентлигига асосланиб берган хабарига кўра, эгизаклар (беш ўғил ва икки қиз) ўзларини яхши ҳис этмоқдалар.

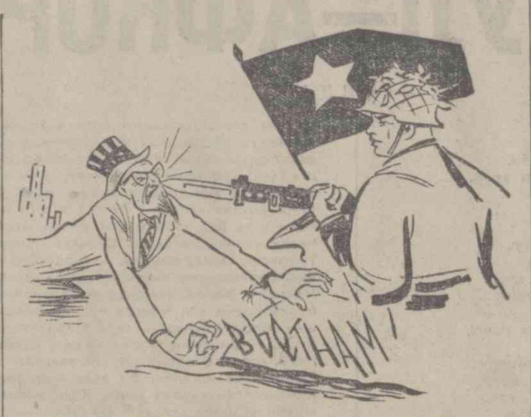

«Вьетнамдан қўлингни торт!» Рассом **А. Холиқов.**

ҚАРДОШЛАРЧА БИРДАМЛИК

Москвадаги кокс-газ заводининг ишчилари ва хизматчилари ўз митингида корейс халқининг Америка қўшинларини Жанубий Кореядан чиқариб юбориш ва мамлакатни демократик асосларда бирлаштириш учун олиб бораётган кураши билан бирдам эканликларини изҳор қилдилар. Митингда сўзга чиққан кишилар корейс халқининг кураши бутун дунё халқларининг янги урушга йўл қўймаслик, тинчликни сақлаш ва мустаҳкамлаш учун олиб бораётган буюк курашининг бир қисми эканлиги тўғрисида гапирдилар.

Митинг қатнашчилари мухтор министр Корея Халқ-Демократик Республикасининг СССРдаги элчихонаси маслаҳатчиси Хо Ганнинг нутқини самимий кутиб олдилар.

Хо Ган ўз ватанининг озодлиги ва мустақиллиги учун кураш тўғрисида гапириб, корейс халқи бу курашда ҳеч қачон ёлғиз бўлмади, деб таъкидлади. Совет кишилари, деди у, бизга беғараз моддий ва маънавий ёрдам кўрсатиб келмоқдалар.

Уссури темир йўлчилари митингга тўпланишиб, қардош корейс халқи билан бирдам эканликларини билдирдилар.

— Бизнинг корейс халқи билан дўстлигимиз, — деди коммунистик меҳнат бригадасининг бошлиғи А. Ишченко, — тинчлик учун, ер юзидаги барча кишиларнинг бахти учун биргаликда олиб борилган курашда чиниқди. Биз АҚШ ҳукуматининг агрессив сиёсатини корейс қардошларимиз билан биргаликда қаттиқ қоралаймиз. АҚШ ҳукумати ҳарбий куч ёрдамида ўз сиёсатини Жанубий Кореяга мажбуран қабул қилдирмоқда ва Корея Халқ-Демократик Республикасига қарши иғвогарлик қилмоқда. Аммо, агрессорлар шуни эсда тутишлари кераккки, озодликни бўғиш мумкин эмас, ҳаққоний иш ғалаба қилади!

* * *

«Биз корейс халқи билан дўстлигимизни ғоят қадрлаймиз. Корея Халқ Демократик Республикаси меҳнаткашларининг янги ҳаёт қурилишида эришаётган муваффақиятларидан хурсандмиз, уларнинг ўз ватанини тинч, демократик асосда тезроқ бирлаштиришларини истаймиз».

Харьковдаги В. И. Ленин номли «Электротяжмаш» заводининг меҳнаткашлари митингида аппарат цехининг йиғувчи слесари В. Н. Волкова ана шу сўзларни айтди. Митинг қатнашчилари америкалик босқинчиларга ва уларнинг Жанубий Кореядаги қўғирчоқларига лаънат ўқидилар. (ТАСС).

ФУТБОЛ ҲАНГОМАЛАРИ

ҚОНГА-ҚОН

ФИФА — Халқаро футбол федерацияси Жюль Риме Кубоги учун мусобақа қатнашчилари допинг (кучлантирувчи ичимликлар) ичган ёки ичмаганлигини аниқлаш учун танлаб текшириб кўриш тўғрисида қарор қабул қилди. Ҳар бир ўйиндан олдин судья жребий бўйича рақиблар командалари составидан иккитадан ўйинчини танлаб олиб, уларни ФИФА врачларига топширади. Янги қоидаларга биноан анализ агар ўйинчи допинг қабул қилган бўлса, мусобақада қатнаштирилмайди, жуда ҳам ҳаддан ташқари ҳолатларда эса бутун терма команда ана шундай қисматга йўлиқиши мумкин.

ФИФАнинг бу қарори биринчилик қатнашчиларига маълум бўлгандан кейин бразилиялликлар таҳликага тушиб қолдилар. Улар кофе ҳам сунъий кучлантирувчи ичимликлар қаторига қўшилиб қолармикин деган андишага тушдилар. Команда тренери Вистенте Феола ҳазиломуз шундай деди: «агар кофе қонундан ташқари ичимлик деб ҳисобланадиган бўлса, инглизларни чой ичишдан маҳрум қилиш тўғрисида талаб қўяман». У яна шундай деб қўшиб қўйди: «қонга-қон, жонга-жон».

У СИЗ АЙТГАН ИТЛАРДАН ЭМАС

Бугун жаҳон биринчилиги учун курашадиган биринчи группадаги Франция ва Уругвай командалари учрашади. Шу группадаги бошқа матчлардан фарқ қилган ҳолда уларнинг учрашуви «Уэмбли» стадионида эмас, балки жуда ҳам кичик «Уайт-сити» стадионида ўтказилади. «Уэмбли» стадионида эса традиция бўйича жума куни итларнинг катта пойгаси ўтказилиши керак. Бу традицияни ҳеч нарса, ҳатто Нике маъбудаси учун курашдек тадбир ҳам бузишга қодир эмас. Пойгага билет тополмаган ишқибозларнинг жаҳли чиқиб юришибди. Ҳазилкашлар эса уларга Жюль Риме Кубогини топган машҳур уй ити Пикклздан протекция сўрашни тавсия қилмоқдалар. Бироқ, уйитининг чинакам пойгачи итларга сўзи ўтмайди. У сиз айтган итлардан эмас.

ФИЛЬМ ҚУЛ КЕЛДИ

Болгария терма командаси устидан ғалаба билан тугаган матчдан олдин «Лимм» отелида яшаётган бразилиялик футболчиларга «Минг бир кеча» араб эртаклари асосида суратга олинган «Араб кечалари» фильми кўрсатилган эди. Команданинг психиатор врачи Гослингдан нима сабабдан шу фильмни танлаганлигини тушунтириб беришни сўраганларида у қуйидагиларни айтди:

— Бу оддий бир нарса. Фильм Али бобо — Феолега ва унинг 22 та «қароқчисига» рақиблар дарвозасини очадиган «сим-сим»ни ишлатишга ёрдам беради.

ҲОЗИРЖАВОБ ТЕЛЕФОНИСТКА

Жребий бўйича Бразилия, Португалия, Венгрия ва Болгария командалари учрашадиган учинчи группани кубок учун курашда «энг оғир группалар»дан бири деб ҳисоблашади. Бу командаларнинг учрашувлари Ливерпул ва Манчестер стадионларида ўтказилади. Бу шаҳарлардаги телефон станцияларида янги номер (АСК, 1234), яъни биринчиси, иккинчиси, учинчиси, тўртинчисини терсанг ҳам хоҳлаган тилда хоҳлаган маълумот берадиган номер ўрнатилган.

Кеча бизнинг мухбирларимиз шу номер бўйича қўнғироқ қилиб, Нике маъбудасини ким олиши мумкинлиги тўғрисида айтиб беришни сўраган эдилар. Орага бироз жимлик чўкди. Шундан сўнг ёшгина телефонистканинг жавоби эшитилди: «Заказингиз қабул қилинди. Жавобини 30 июль куни кечқурун оласиз».

«ИЗВЕСТИЯ»дан.

● ●

БКП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ ПЛЕНУМИ

СОФИЯ. Бу ерда Болгария Коммунистик партияси Марказий Комитетининг пленуми бўлиб ўтди. Пленум бешинчи беш йиллик даврида (1966 — 1970 йиллар) мамлакатни ривожлантириш юзасидан партия IX съезди директивалари лойиҳасини муҳокама қилди.

Планлаштириш давлат комитетининг раиси Апостол Пашев бешинчи беш йиллик план директивалари лойиҳаси тўғрисида доклад қилди.

Болгария Коммунистик партияси Марказий Комитетининг пленуми директивалар лойиҳасини тасдиқлади ва умумхалқ муҳокамасига қўйиш учун бу лойиҳани босиб чиқаришга қарор берди.

● ●

УЛАН-БАТОРДА ТОШҚИН

УЛАН-БАТОР, 13 июль. (ТАСС). Монцамэ агентлиги хабар қилади:

Икки кун давом қилган жаладан кейин Тола дарёси билан унинг ирмоқлари қирғоғидан чиқиб, Улан-Баторда жуда катта тошқин юз берди.

Кеча бошланган тошқин натижасида эски турар-жой районларининг бир қисми сув тагида қолди, бир неча кўприклар вайрон бўлди, шаҳардаги водопровод, канализация шохобчалари, ер остидаги кабелларнинг бир қисми ҳам ишдан чиқди, баъзи саноат корхоналари ишламай қўйди.

Монголия Халқ Революцион партияси Марказий Комитети билан Монголия Халқ Республикаси Министрлар Советининг қарорига биноан, сув тошқини билан курашувчи ҳукумат комиссияси тузилди. Монголия Халқ Республикаси Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари С. Лувсан комиссияга раис қилиб тайинланди.

Тошқинга қарши курашга бир талай кучлар, чунончи, ҳарбий бўлинмалар сафарбар этилди, улар аҳолини офат теккан районлардан кўчирмоқда. Зарар кўрган кишилар мактаблар ва бошқа жамоат биноларига жойлаштирилиб, уларга тиббий ёрдам кўрсатилмоқда, бепул овқат берилмоқда.

Ҳар қачон шундай ҳолларда бўлганидек, дейилади агентликнинг ахборотида, бу галги табиий офат вақтида ҳам совет кишилари Монголия меҳнаткашларига дўстона ёрдам қўлини чўздилар. Бугун Совет Иттифоқидан Улан-Баторга шошилинч равишда вертолётлар келиб, дарҳол қутқарув ишларига киришиб кетди.

Жуда катта тошқин бўлганига қарамай, шаҳардаги ҳаётнинг маромы бузилгани йўқ. Офатга қарши кураш уюшқоқлик билан олиб борилмоқда.

Д. РАСКНИНГ МАТБУОТ КОНФЕРЕНЦИЯСИ

ВАШИНГТОН, 13 июль. (ТАСС). АҚШ давлат секретари Дин Раск кеча матбуот конференциясини очиш вақтида СЕАТО кенгашининг Канберрадаги сессиясида, АНЗЮС кенгашининг сессиясида қатнашиш учун Осиё ва Австралияга қилган сафарининг натижалари тўғрисида, шунингдек Япония, Тайвань ва Жанубий Корея вакиллари билан олиб борган музокараларининг натижалари тўғрисида, баёнот берди. Раскнинг гапларидан маълум бўлишича, ана шу музокаралар ва учрашувлардан кузатилган мақсад, аввало АҚШга қарам бўлган мамлакатларни Вьетнамдаги урушда қатнашиш учун жалб этишдан иборат бўлган. СЕАТОнинг беш аъзоси,— деди Раск, — ўз қўшинларини Вьетнамга юборди ва ёки тез орада юборади. Жанубий Корея Вьетнамга бутун бир дивизияни, шунингдек денгиз пиёдалари бригадасини юборди ва яқин орада яна бир дивизияни жўнатади.

Раск Вьетнамдаги урушнинг оқибатларига жуда эҳтиёткорлик билан баҳо берди. У шу муносабат билан президент Жонсоннинг бу уруш қандай кўп кучни талаб қилажагини ва қанча кўп қурбон беришга тўғри келажагини ҳеч ким айта олмайди, деган гапларини эслатиб ўтди. Давлат секретари АҚШ Вьетнамга нисбатан ўз сиёсатини ўзгартириш ниятида эмас, деди.

Раск АҚШнинг НАТО системасида бирлашган ядро мудофаасини уюштиришга қаратилган ҳаракатлари ядро қуролини тарқатишни кўзда тутмайди, деб даъво қилди.

◆ ● ◆

Япония пойтахтидаги марказий кўчалардан бири Гинза яқинида жаҳонда энг катта балиқ бозори павильонлари жойлашган. Токио кўрфази қирғоғидаги бу павильонга Тинч ва Ҳинд океанларида балиқ овлаётган юзлаб кемалар келиб тўхтайди. Суратда: Японияда энг яхши ҳисобланган тунц балиқлари қирғоққа туширилмоқда.

В. Мусаэльян фотоси.
(ТАСС фотохроникаси).

ФУТБОЛ

«ПАХТАКОР» ФРАНЦИЯ КОМАНДАСИ БИЛАН УЧРАШАДИ

Кеча Москвадан хабар беришларича, СССРга Франциянинг «Тулуза» футбол командаси келади ҳамда Совет Иттифоқида учта учрашув ўтказади. Меҳмонлар 4 августда Олмаотада «Қайрат» командаси билан учрашгандан кейин Тошкентга келади ҳамда 7 августда «Пахтакор» билан учрашади. «Тулуза» футболчилари охирги ўйинни 10 августда Боку шаҳрида «Нефтяник» командаси билан ўтказади.

ФУТБОЛ

«ПОЛИТОТДЕЛ»НИНГ ҒОЛИБОНА ОДИМИ

«Пахтакор» командаси Киев динамочилари билан мағлубият аламини татимай, турнир жадвалида пешқадамлик қилишаётган бўлса, «Политотдел» колхози футболчилари ўз акаларидан орқада қолишни ўзларига эп билмаяптилар. Колхоз футболчилари «А» классининг иккинчи лигасида қатнашаётган 72 та команда ўртасида ўзига хос рекорд ўрнатдилар. Мана саккиз ўйиндан бери бу коллектив ғолибона қадам ташлаб келяпти. Саккиз галдан бери мағлубият у ёқда турсин, дуранг нималигини билмаяпти. Фақат ғалаба қозониб, иккитадан очкони қўлга киритяпти.

Мавсумни дуранг билан бошлаб иккинчи турдаёқ ўз майдонида Барнаулнинг «Темп» командасига 1:4 ҳисобида ютқазиб қўйган «Политотдел» командаси қисқа муддатда камчиликларни бартараф эта олганлиги сабабли турнир жадвалида энг сўнгги ўриндан аста-секин энг юқорисига чиқиб олди. Бундай муваффақиятни қўлга киритишда сўзсиз команда тренерлари Чен Ир Сон ва Идгай Тазетдиновларнинг хизматлари катта. Ҳимоячи Варламов, Ёқубов, Чистяков, ярим ҳимоячи ва ҳужумчилар Д. Ан, Б. Кесло, В. Чаплигин ва бошқалар ўйиндан-ўйинга маҳоратларини ошириб бораётганлиги ҳаммани хурсанд этади.

Челябинскнинг «Локомотив», Қарағанданинг «Шахтёр», Ашхободнинг «Строитель», Фрунзенинг «Олға» ва бошқа кучли коллективлар политотделчилар ҳужумига бардош беролмадилар. Қишлоқ футболчилари 16 ўйиндан кейин 23 та очко тўплади. Свердловскнинг «Уралмаш» командаси билан учинчи кичик группада пешқадамлик қилмоқда.

Колхоз футболчилари навбатдаги ўйинни ўз майдонида Владивостокнинг «Луч» командаси билан ўтказгач, биринчи даврани якунлайди. Иккинчи давранинг дастлабки тўрт матчини эса ўзга майдонларда ўтказади.

Ш. УМРЗОҚОВ.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

РАДИО БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

7.55 — Озодалик — саломатлик гарови (рус.), 8.25 — Қўшиқлар, 9.30 — Куйлар, 11.10 — Ўзбекистонда фаннинг ривожланиши, 11.25 — Концерт, 12.15 — Куйлардан қўшиқларга, 12.50 — «Тожикистон — Тошкентга». Тожик радиоси эшиттиришн, 13.30 — Эстрада концерти, 16.15 — Закавказье композиторлари асарлари, 17.00 — Дўстлар қўшиғи, 18.10 — Соловьёв-Седой асарлари, 18.30 — Концерт, 19.20 — Социализм мамлакатлари куйлари, 20.00 — Беш йиллик кишилари (рус.), 20.10 — СССР халқ артисти Т. Чебан куйлайди, 20.45 — «Ҳозирги замон Морганлари кимлар?» (суҳбат), 21.20 — Қишлоқ хўжалик ходимлари учун концерт, 22.00 — Дунё воқеалари, 22.10 — Концерт, 22.40 — Абдулла Қаҳҳор. «Ўтмишдан эртаклар», 23.20 — Қишлоқ хўжалик ходимлари учун концерт.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Ўзбек тилида: 11.30 — **Математика** (Мунтазам кўп бурчаклар ва кўп ёқлилар), 12.40 — **Физика** (электромагнитизм).

Рус тилида: 13.50 — **Физика.**

Ўзбек тилида: 18.00 — **Телевизион янгиликлар**, 18.20 — **Андижондан салом** (мактаб ўқувчилари учун), 18.40 — **Иккинчи ҳаёт** (Б. А. Лавренев туғилган кунининг 75 йиллиги олдидан), 20.10 — **Тўкин ёз** (қишлоқ хўжалик ходимлари учун).

20.30 — **Эртаги кун программаси.**

Рус тилида: 20.35 — **Телевизион янгиликлар**, 20.50 — **Ғийбат мактаби** фильм-спектаклининг 2-серияси, 22.00 — М. Равель. **Испан соати.** 1 пардали комик опера (Тошкент телестудия премьераси).

Москва кўрсатади

(тажриба тариқасида)

00.20 — Интервидение. **Футбол бўйича жаҳон биринчилиги.** Венгрия—Бразилия командалари ўртасида (Англиядан).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

Тошкент кўрсатади

Рус тилида: 18.10 — **Болалар учун фильм**, 18.45 **Рулда** (илмий-оммабоп фильм), 19.05 — **Тошкент янгиликлари**, 19.15 — **Дам олиш маршрутларида** (телефильм), 19.30 — **Торжок бичиқчиси** (бадиий фильм).

Ўзбек тилида: 20.35 — **Она шаҳрим — Тошкентим** («Ёшлик» студияси), 20.55 — **Тошкент янгиликлари**, 21.05 — **Совет композиторларининг чолғу пьесалари**, 21.45 — **Иккаласи бир кварталдан** (бадиий фильм).

ТЕАТР

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 15/VII да **Равшан ва Зулхумор**, 16/VII да **Концерт.**

Тожикистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлигининг В. В. КУЙБИШЕВ НОМЛИ

ҚЎРҒОНТЕПА СОВХОЗ-ТЕХНИКУМИ

1966/67 ўқув йилига

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Кундузги бўлимдаги ихтисослар: агрономия, зоотехния, ветеринария, чорвачиликни механизациялаш ва электрлаштириш.

Сиртқи бўлимдаги ихтисослар: агрономия, зоотехния, қишлоқ хўжалигини механизациялаш.

Тўлиқсиз ўрта маълумоти бўлганлар: агрономия, зоотехния, ветеринария, чорвачиликни механизациялаш ва электрлаштириш ихтисосларига қабул қилинади. Ўқиш муддати — 3 йилу 6 ой.

Ўрта маълумотлилар: зоотехния, ветеринария ихтисосларига қабул қилинади. Ўқиш муддати — 2 йилу 6 ой.

Тўлиқсиз ўрта мактаб ва тўлиқ ўрта мактаб ҳажмида маълумотли (кундузги бўлимга 30 ёшгача бўлган), кириш имтиҳонларини муваффақиятли топширган эркак ва хотин-қизлар қабул қилинади.

Тўлиқсиз ўрта мактабни мақтов қоғози билан тамомлаган (аълочилар), ўрта мактабни олтин ёки кумуш медаль билан тамомлаганлар, Совет Армияси ва Ҳарбий-Денгиз Флоти сафларидан демобилизация этилганлар, шунингдек амалий ишдан камида икки йиллик стажи бўлган кишилар биринчи навбатда қабул қилинади.

Колхоз ва совхозлардан ҳамда корхоналардан командировка қилинган кишилар конкурссиз қабул қилинади.

Тўлиқсиз ўрта маълумот билан кирувчилар (ҳамма ихтисослар бўйича): рус (тожик ёки ўзбек) тилидан (диктант), математикадан (ёзма ва оғзаки). Тўлиқ ўрта маълумот билан кирувчилар: агрономия, зоотехния ихтисослари бўйича — рус (тожик ёки ўзбек) тилидан (иншо), химиядан (оғзаки), чорвачиликни механизациялаш ва электрлаштириш ҳамда қишлоқ хўжалигини электрлаштириш ихтисослари бўйича — рус (тожик ёки ўзбек) тилидан (иншо) математикадан (ёзма ва оғзаки) имтиҳон топширадилар.

Аризага қуйидаги ҳужжатлар қўшиб берилади: маълумот ҳақидаги ҳужжатнинг асли (тўлиқсиз ўрта мактабни тамомлаганлик ҳақида шаҳодатнома, тўлиқ ўрта мактабни тамомлаганлик ҳақида аттестат ёки 9, 10-синфга ўтганлик ҳақида шаҳодатнома), таржимаи ҳол, 286-форма медицина справкаси, 3х4 сантиметр ҳажмида бош кийимсиз тушган 3 та фотокарточка, амалий ишдан стажи бўлганлар учун — меҳнат дафтарчасидан ёки колхозчи дафтарчасидан тасдиқланган кўчирма. Паспорт ёки туғилганлик ҳақидаги гувоҳнома, ҳарбий билет ёки приписка гувоҳномаси шахсан кўрсатилади.

Кундузги бўлимга ҳужжатлар 31 июлгача, сиртқи бўлимга эса 30 ноябргача қабул қилинади.

Кундузги бўлимга кириш имтиҳонлари 1 августдан 20 августгача, сиртқи бўлимга — 1 ноябрдан 15 декабргача ўтказилади.

Қабул қилинганлар ётоқ ва умумий тартибда стипендия билан таъминланади.

Ҳужжатларни тақдим қилиш учун адрес: Қўрғонтепа шаҳар, В. В. Куйбишев номли совхоз-техникуми, III бўлим, Вахш почта бўлими, қабул комиссияси.

Зарур маълумотларни олиш учун: Совхоз-техникумга ёки Душанба шаҳар, Тожикистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлигининг кадрлар бошқармасига мурожаат қилинсин.

ЧУМОЛИЛАР ЎРМОННИ ҚЎРИҚЛАМОҚДА

...Фуражкаларига эман дарахти баргларининг тасвири солинган эмблема тақиб олган кишилар чумолиларни «Рус ўрмони» миллий боғидаги янги «квартираларга» кўчирмоқдалар. Эман дарахтлари, хушманзара қайинзорлар Ока дарёси бўйлаб 45 километргача жойни эгаллайди.

Дарахтлар турли зарарли ҳашаротларнинг ҳуружига учраб турар эди. Ҳозиргача уларга қарши кураш химиявий йўл билан олиб бориларди. Айрим вақтларда бу усул ўсимликларга, паррандалар ва йиртқич ҳайвонларга зарар келтиради.

Ока, Воронеж, Ока бўйи-Террас заповедникларида ўрмон зараркунандаларига қарши курашнинг биологик методлари ўрганилмоқда. Улардан бирида, масалан Воронеж заповедникида юзта чумоли уяси жойлашган икки кварталда кейинги йигирма йил ичида бирорта ҳам зарарли ҳашарот учрамади. Қўшни участкаларда— химиявий моддалар ишлатилган жойларда эман дарахтининг баргини ейдиган қуртлар яшайверди.

— Чумолилар бир-биридан камдан-кам фарқ қилса керак деб ўйлайдиган одамлар ҳам оз эмас, — дейди Ока бўйи-Террас заповеднигининг илмий ходими Ғалина Милованова. — 600 гектардан кўпроқ ўрмонни текшириб кўриб, биз 27 хил чумоли яшаётган 5000 та уяни топдик. Уларнинг ҳаммаси ҳам фойдали бўлиб чиқмади. Бироқ, Формика руфа ва Формика полистена туркумидаги чумолилар ўрмонларни зараркунандалардан муваффақиятли равишда қўриқлашади. Улар жуда аҳил бўлиб ҳашарот овлашади. Бу туркумдаги чумолилар уясидан 250 метргача бўлган радиусда ҳаракат қилишади. Улар уясига минут сайин 30 тадан, яъни кунига деярлик 40 мингта ҳашарот олиб келадилар.

...Ўрмончилар икки-уч кишидан группаларга бўлиниб, ўрмонни айланиб юришади. Улар чумоли уяларидан бир қисмини халталарга солиб, эҳтиётлик билан бошқа жойларга кўчиришади.

Ўттиз километр йўл юрилдими — чумолилар янги жойда деяверинг. Чумоли уясини «ўрнатиш»дан олдин эски тўнкалар, қайрағочлар, ўтлоқлар ёнидан жой танланади. Чумолиларга ёруғ етарли бўлиши керак. Бундан ташқари яқин ўртада қора қумурсқалар борйўқлиги текшириб кўрилади. Чунки улар ўрмонни қўриқловчи чумолиларга кун беришмайди. Чумолилар кўчириб келинмасдан олдин танланган майдонча текисланади, шохлар тўшалади.

— Тўрт йил ичида — деб ҳикоя қилади Галина Милованова, — биз саккиз юз чумоли уясини кўчирдик. Бу йил қарағайзорлар ва эманзорларда яна 153 уя ҳосил қилинади.

(АПН).

ОБ-ҲАВО

Бугун республикамизнинг барча районларида ёғингарчилик бўлмайди. Айрим жойларда ҳавога булут чиқиши эҳтимол. Шимоли-Шарқдан секундига 3-7 метр тезликда шамол эсади. Чўл ва дашт жойларда чанг-тўзон кўтарилиб, шамолнинг тезлиги 12 метргача етади. Ҳарорат 32—37, жанубда эса 39 даража иссиқ бўлади.

Тошкентда ҳаво бир оз булутли бўлсада, ёғингарчилик бўлмайди. Шимоли-Шарқ томондан секундига 3-7 метр тезликда шамол эсиб туради. Кечаси 18-20 кундузи эса 34-36 даража иссиқ бўлади.

Бизнинг адрес ва телефонлар СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ТОШКЕНТ, «ПРАВДА ВОСТОКА» КЎЧАСИ № 26. Редактор — В36545. Редактор ўринбосарлари — В37914, В39323. Масъул секретарь — В34455. Масъул секретарь ўринбосарлари — В37263, Партия турмуши — В33469, В37221, Марксизм-ленинизм назариясини пропаганда қилиш, халқаро ҳаёт — В31216. Коммунистик тарбия — В31455. Саноат, капитал қурилиш ва транспорт — В34780, Совет қурилиши — В33258. Қишлоқ хўжалик — В37604. Адабиёт ва санъат — В32036. Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — В34451. Маҳаллий ахборот — В32347. Оммавий ишлар ва хатлар — В39005, В33553. Иллюстрация — В34524, Стенографистка — В37343, Корректура — В37162. Эълонлар — В38142. Коммутатор — В30249, В30250, В30251, В30252, В30253, В30254, В30255, В30256, В30257, В30258.

№ 158. ИНДЕКС 64543. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри. № Р. 08604.